

HEGYVIDÉKI MESEVÁR ÓVODA

MESEVÁR PEDAGÓGIAI PROGRAM

2021

OM: 201281

TARTALOMJEGYZÉK

A program elkészítésének törvényi háttere	4.o.
I. Bevezetés, az óvoda bemutatása	5.o.
II. Közösen megállapított értékeinken alapuló gyermekkép, óvodakép, nevelési alapelvek	7.o.
III. Az óvodai nevelés célja, feladatai	8.o.
IV. Az óvodai nevelés általános feladatai	10.o.
1. Egészséges életmód alakítása	10.o.
2. Környezettudatos magatartás megalapozása	13.o.
3. Egészségfejlesztési program	15.o.
4. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés a szocializáció a helyes magatartás kialakítása a nevelési folyamatban, a szokás-normarendszer	18.o.
V. Az óvodai élet megszervezésének elvei, gyakorlata	21.o.
- beilleszkedést segítő terv,	21.o.
- éves terv,	21.o.
- Heti terv,	21.o.
- tématerv	22.o.
- egyéb dokument	22.o.
- felmérések	22.o.
Heti rend	22.o.
Napi rend	23.o.
VI. Tevékenységformák az Alapprogram valamint az óvoda tervezett pedagógiai gyakorlata alapján	24.o.
1. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	24.o.
2. Játék, játékba integrált tanulás	25.o.
3. Verselés, mesélés	29.o.
4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	31.o.
5. Rajzolás, mintázás, kézimunka	33.o.
6. Mozgás	36.o.
7. Külső világ tevékeny megismerése és védelme	38.o.
8. Munka jellegű tevékenységek	43.o.
9. Kiegészítő tevékenységek	45.o.
VII./1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, fejlesztése inklúzív nevelés, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek	45.o.
VII./2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek	47.o.
VII./3. Kiemelkedő képességű gyermekek gondozása nagycsoportban	49.o.
VIII. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	50.o.
IX. Hagyományok, az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei	51.o.
X. A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek, az óvodában a gyermekek biztonságát és egészségét szolgáló tevékenységek, biztonsági intézkedések és a gyermekvédelmi munka	54.o.
X/2. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	56.o.
X/3. Gyermekek egyenlőségét szolgáló intézkedések	57.o.
XI. Óvodánk kapcsolatrendszere	58.o.
XII. Ellenőrzés, értékelés	60.o.
XIII. A nevelőtestület tagjai számára ajánlott szakirodalom és egyéb forrásanyag	60.o.

Legitimáció

Függelék (Zöld Óvoda Program, Óvodapedagógusi és Intézményi elvárások, Eszközjegyzék)

51.o.

62.o.

A PROGRAM ELKÉSZÍTÉSÉNEK TÖRVÉNYI HÁTTERE

2011.évi CXC törvény- a nemzeti köznevelésről

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet- a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet – az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet- a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- A nemzetiségi óvodai nevelésének és a nemzetiségi iskolai nevelés- oktatásának irányelve

15/2013. (II.26.) EMMI rendelet- a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

229/2012.(VIII.28.) Korm. rendelet- a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

1997. évi XXXI. törvény – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

2003. évi CXXV. törvény- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előremozdításáról

Magyarország Alaptörvénye- (2011.április 25.)

Alapító Okirat

Nevelőtestületi határozatok

AZ ÓVODA ADATAI

Elnevezése:

Hegyvidéki Mesevár Óvoda

Címe: 1125 Budapest, Diós árok 1-3.

Elérhetőség: 06-1393-51-90

www.mesevarhegyvidek.hu

Az óvoda fenntartója: Budapest, Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat

Cím: 1126 Budapest, Böszörményi 23-25

Az intézményvezető neve: Bátyai Éva

AZ ÓVODA NEVELÉSI PROGRAMJÁT KÉSZÍTETTE:

Az óvoda nevelőtestületével közösen:

Bátyai Éva
Varju Erika
György Mária

OM: 201281

I. BEVEZETÉS

AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

Elhelyezkedés, adottságok, tárgyi feltételek:

A Hegyvidéki Mesevár Óvoda Budapest XII. kerületében, a Kútvölgyi lejtő és Alsó svábhegyi út kereszteződésében található.

A mintegy 40 éves épületet eredetileg is óvoda céljára építették, bölcsőde is működött benne. Évtizedekig a Szent János Kórház volt a fenntartó, majd megszűnt. A felújítási munkálatok elvégzése után az 1258 m² területen 2009. szeptember 1-jétől **225 kisgyermek befogadására alkalmas** óvoda nyitotta meg kapuit. Kilenc 49,9 nm² területű csoportszoba, a hozzájuk tartozó kiszolgáló helyiségek, **tornaszoba, fejlesztő szoba,**

2 só szoba áll a gyermekek rendelkezésére. 2015. július 1-étől 2 csoport szobával bővült az intézmény, így 11 csoport 49,9 m² területű csoportszoba **275 kisgyermek befogadására alkalmas.** (csoportjaink száma függ az évenként változó aktuális gyermeklétszámtól, a fenntartó által meghozott határozat szerint)

Csoportszobáink tágasak, világosak a hozzájuk tartozó kiszolgálóhelyiségekkel együtt. Csoportszobán belül tagoljuk a játszótérket, hogy legyen módja a gyerekeknek a tanulásra, csendes elvonulásra, meseolvasásra, szerepjátszásra, legyen hely körjátékozásra, mozgásra, közös tevékenykedésre. Berendezésük: a gyermekek számára elérhető magasságú játékpalcok, játszószőnyeg, szerepjátékokra lehetőséget adó babakonyha és babaszoba, olvasósarok, vizuális alkotást, rajzolást egész nap lehetővé tévő alkotósarok asztalokkal, természetsarok.

A **játszóudvar** és a sportpálya mérete (gumitéglával burkolt terület) alkalmas valamennyi csoport mozgásigényének kielégítésére, környezetbarát anyagból készültek. Mászókák, csúszdák, homokozók biztosítják a gyermekek számára szabadlevegőn történő mozgás lehetőségét. Kisebb kerti munkák végzésére is megfelelő hely áll rendelkezésre. Óvodakert-magas ágyás teszi lehetővé gyermekeink számára, hogy közvetlen tapasztalással sajátítsák el a kertészkedés fortélyait, emellett megtanulják a közösségi élet velejáróit- együttműködés, felelősségvállalás stb.

A 70 nm-es tornaszoba a mozgás,-mindennapos mozgás helyszíne.

A csoportokban 3 éves kortól az iskolába lépésig fogadjuk a gyermekeket. Programunkat ennek megfelelően állítjuk össze. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek **környezettudatos magatartásának** kialakulását és a mindennapi tevékenység rendszerünk része a környezettel kapcsolatos értékek felismertetése és azok megóvásának hangsúlyozása.

Programunkban az **egészséges életmód** fontos eleme az egészséges táplálkozási szokások kialakítása valamint a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása a mindennapi mozgásos tevékenységek által.

• **Játék:** Az óvodai nevelés folyamatában a szabad játék a nevelési célok elérésének legfőbb eszköze, ezért útkeresésünk, fejlesztő módszertani tevékenységünk elsősorban erre alapoz. Az alapvető szokások megteremtésével olyan érzelmi biztonság kialakítására törekszünk, amelyben a játék, mint az óvodás gyermek elsődleges tevékenysége kap fő szerepet. A gyermek játékát értő szeretettel figyelve kísérik végig azt az utat, amit megtett, s azt, amit még meg kell tennie. A munkánk során arra törekszünk, hogy a közös játék és a jól kiválasztott játékszerek nevelésünk legfontosabb közvetítő eszközévé váljanak.

Személyi feltételek

Csoportonként két **szakképzett óvodapedagógus**, 1 **dajka**, dolgozik.

Az **óvodavezetői** feladatokat függetlenített óvodavezető látja el.

Az óvónők heti váltásban dolgoznak.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését **gyógypedagógus** végzettségű **fejlesztőpedagógus és óvodapszichológus** főállásban, logopédus utazó pedagógusként végzi.

A táplálékallergiás gyermekek helyes táplálkozását **dietetikus** felügyeli.

Az ügyviteli feladatok ellátásáért **óvodatitkár** felelős.

Az óvodában **pedagógiai asszisztens, konyhai dolgozó, takarító, kertész** látja el az egyéb feladatokat.

		Munkakör		
		óvodapedagógus	fejlesztő pedagógus	óvodapszichológus
Szakképzettség (iskolai végzettség: főiskola 25 fő, szakvizsga 4 fő)	óvodapedagógus	20 fő		
	gyógypedagógus		1 fő	
	óvodapszichológus			1 fő
	<i>Ebből:</i>			
	szakvizsgázott pedagógus közoktatási vezető	4 fő		
	szakvizsgázott pedagógus óvodai szakértő területen	1 fő		
	konduktor specializáció	3 fő		
	fejlesztő pedagógus	1 fő	1 fő	
	óvodapszichológus	1 fő		
	keramikus, grafikus	1 fő		

		Munkakör	
		Dajka	Pedagógiai asszisztens
Iskolai végzettség, szakképzettség	8 általános	3 fő	
	érettségi	5 fő	3 fő
	<i>Ebből:</i>		
	dajka szakképesítés	7 fő	1 fő

	pedagógiai asszisztens szakképesítés		2 fő
	pedagógiai és családsegítő munkatárs	1 fő	

II. KÖZÖSEN MEGÁLLAPÍTOTT ÉRTÉKEINKEN ALAPULÓ GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, NEVELÉSI ALAPELVEK

A nevelőtestület korszerű tudással, pozitív értékrenddel rendelkező, gyermekszerető, munkáját hivatásnak tekintő, megértő, véleményét bátran vállaló, a magyar nemzeti kultúra iránt elkötelezett, hazáját szerető, problémás helyzetekben nyugodt, megértő, megoldást kereső emberi magatartást tanúsító, nyitott a gyermekek érdekeit szolgáló új pedagógiai eljárások iránt, a szép esztétikai környezet iránt igényes, a családokkal együttműködő közösség.

Alapelveinket, céljainkat, feladatainkat ennek szellemében határozzuk meg.

Az óvoda a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.

- Az óvodai nevelés az első intézményes keretek között végzett, célirányos nevelés, mely kiterjed a gyermek óvására, védelmére, szocializálására, személyiségének fejlesztésére. Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel”
- Olyan gyermek nevelése, aki **érzelmileg nyitott, érdeklődő, elfogadó**, társaival és környezetével képes együttműködni.
- Az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség szabad kibontakoztatása egyéni ütemeltolódásokkal és természetes szükségleteikkel összhangban a kéz-, nyelv-, fantázia segítségével a mozgásos-manuális, művészeti területeken keresztül valósul meg.
- A **család, mint teremtmény- és meghatározó erő elfogadásával**, nevelési elveinek tiszteletben tartása mellett és segítségével, esetenként hátránycsökkentő szerepben végezzük nevelő munkánkat.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan körülmények közt fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez. Ezért **olyan légkört és feltételeket teremtünk, hogy az a gyermek is eredményesen fejlődjön, aki valamilyen okból lemaradt társaitól, korosztályától, valamiben kiemelkedőbb, mint társai**, illetve más kulturális közegből érkezett. Az óvoda nevelőtestülete ehhez teremti meg a feltételeket, a befogadó környezetet biztosítja, és ennek figyelembevételével dolgozik.
- Óvodánkban olyan szeretetteljes, derűs légkörben várjuk a gyerekeket, amelyben harmonikus fejlődésük biztosított, **nyitott és rugalmas rendszerben** fejlődhet, mely igazodik egyéni szükségleteihez.
- **Biztosítjuk a feltételeit az alkotó részvételnek a játékban, tanulásban.**

- **A magyar nemzeti és kulturális értékekre alapozva, értékeink közvetítésére helyezett hangsúly** lehetővé teszi, hogy a gyermekek betekinthessenek a múlt hagyományaiba.
- Valljuk, hogy a valódi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg.
- Mindezek mellett ugyanilyen **fontosnak tartjuk az egészség megővését, a sport megszerettetését, az edzettség fokozását**. A mindennapos testnevelés, a és a kerületi sportrendezvényeken való részvétel is biztosítéka ennek.
Ennek érdekében az alábbiakat emeljük ki:
- Az óvodai nevelés folyamatában a **szabad játék** a nevelési célok elérésének legfőbb eszköze, ezért útkeresésünk, fejlesztő módszertani tevékenységünk elsősorban erre alapoz. Az **alapvető szokások megteremtésével olyan érzelmi biztonság kialakítására** törekszünk, amelyben a **játék, mint az óvodás gyermek elsődleges tevékenysége kap fő szerepet**. A gyermek játékát értő szeretettel figyelve kísérik végig azt az utat, amit megtett, s azt, amit még meg kell tennie. A munkánk során arra törekszünk, hogy a közös játék és a jól kiválasztott játékszerek nevelésünk legfontosabb közvetítő eszközévé váljanak.
- **Kiemelten kezeljük az egészséges életmódra nevelést, az óvodás gyermekek testi-lelki gondozását, amelyben a mozgásfejlesztést, mint a gyermeki lét egyik feltételét vesszük figyelembe.** Törekszünk az **egészséges táplálkozás** elősegítésére, a táplálékallergiások megfelelő ellátására.
- Tudjuk, hogy az óvodáskor a legalkalmasabb az alapvető szokások megalapozására, éppen ezért nagyobb **hangsúlyt kap a környezetvédelem, a környezettudatos nevelés fontossága, környezettudatos magatartás megalapozása.**
- **Mindennek az alapja az anyanyelvi nevelés,** mely lehetővé teszi az együttműködést, a közös tevékenységeket a társakkal, felnőttekkel.

A változó társadalom, a szükségletek folyamatosan megújuló pedagógiai eljárásokat kívánnak.

Ezért az alábbiakat tartjuk kiemelten fontosnak:

- Önállóság, öntevékenység.
- Alkotó részvétel a játékban, tanulásban.
- Nyitottság, kreativitás.
- Tolerancia, empátia.
- Önellégadás, önértékelés képessége.
- Fegyelmezett, kitartó cselekvés.
- Gondolkodás, problémamegoldás előtérbe állítása.
- Együttműködési-, segítőkészség.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, FELADATAI

Célok

- *Célunk az, hogy olyan nevelési feladatokat, tevékenységeket tervezünk, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.*
- A nevelés-, oktatás folyamatában nagy szerepet tulajdonítunk a családnak, ezért

céljainkat a **családokkal együttműködve**, közösen kívánjuk megvalósítani.

- **A játék és az alkotótevékenységek** során alapkészségeik, kézügyességük, megfigyelőképességük, figyelmük, esztétikai ízlésük fejlesztése.
- **Egészséges**, és az **egészség megóvására** törekvő, **szellemileg érett, érdeklődő**, fogékony, nagy tudásvágyú, gazdag ismeretanyaggal rendelkező, kiegyensúlyozott személyiségű **gyermekek nevelése**.
- A **gyermeknek minél több élményhez juttatása** és természetes kíváncsiságának kielégítése, a legfőbb tevékenységen, a játékon keresztül.
- **A magyar nyelv, a helyes beszéd megtanítása.**
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges **testi, szociális és pszichés érettség kialakítása.**
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált és egyéni fejlesztése.

Feladatok

- **A gyermekek harmonikus légkörben történő fejlesztése az általános ismeretanyagot kiegészítve, a játék, az alkotó tevékenységek, a helyes beszéd, a mozgás, a sport eszközzrendszerével.**
- Nevelési céljaink és az abból adódó feladatok feltételrendszerének a megteremtése.
- A gyermekben rejlő lehetőségek kibontakozásának elősegítése.
- Az óvodai élet által kialakított **szokás- és normarendszer, megfelelő viselkedésforma** megkönnyíti eligazodásukat a világban, ezek folyamatos alakítása.
- Készségek, jártasságok alapozása, amelyek képessé teszik az együttélésre, a közösségben való együttműködésre, felkészítik az iskolai életmód elfogadására.
- Ismeretet tapasztaltatás útján adunk át, megteremtve a lehetőséget arra, hogy a játékon, művészeteken, alkotó munkán, saját tapasztalatokon keresztül szerezhesse meg a gyermek azokat az ismereteket, mely megnyitja, és ébren tartja benne a vágyat a még több megismerésére, a tanulás örömének átélésére.
- **Érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, a gyermek testi-, lelki-, értelmi szükségleteinek kielégítése.**
- **Kreatív tevékenységek során alapkészségeik,** kézügyességük, megfigyelőképességük, figyelmük, esztétikai ízlésük fejlesztése, alkotókészség fejlesztése
- **Aktivitás, kíváncsiság felkeltése és ébrentartása.**
- **Közös munkálkodásra nevelés.**
- **A mindennapos mozgás,**
- A napi folyamatokban a kötöttség és a kötetlenség összhangjának megteremtése.
- **A család nevelésének folytatása, segítése, kiteljesítése.**

A pedagógiai munkát segítők eredményesen segítik az óvodapedagógusok által irányított nevelési tevékenységeket.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

IV/1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az óvodapedagógus feladatai

Az egészséges életmód kialakításának érdekében igyekszünk megismerni a családok ez irányú szokásait, igényét. Munkánk eredményessége érdekében a családokkal szorosan együttműködve, megteremtjük a megfelelő feltételeket, a meglévőket használjuk.

- Egészségesen élő, az egészség megőrzésére törekvő gyermekek nevelése.
- Helyes tisztálkodási szokások kialakítása (tisztálkodás, WC- használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, fogmosás helyes rendszeres végzésére nevelés).
- Helyes és rendszeres életvitel kialakítása, megfelelő napirend.
- Rendszeres mozgásra való igény kialakítása.
- Az évszakoknak megfelelő öltözködési szokások kialakítása.
- A testi-, lelki egészség harmóniájának megteremtése.
- Megfelelő szakemberek bevonása a prevenciós és korrekciós testi-, lelki nevelési feladatok ellátására.
- Az óvoda lehetőségeinek maximális igénybevétele, egészségmegőrző szokások megalapozása. Ső szoba használata, a napirend szerint.
- Helyes táplálkozási szokások kialakítása, **különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.**
- Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra.
- Táplálékallergiás gyermekek étkeztetése, dietetikus szakember segítségével.
- A gyermek egészségének edzése.
- A szervezet állóképességének növelése sok mozgás lehetőségének biztosításával, a szabadban való időtöltéssel, kirándulásokkal.
- A testápolás szokásainak kialakítása.
- Alvás- és pihenés szükségletének kielégítése.
- A helyes testtartás elsajátíttatása.
- A gyermek egészségének védelme.
- A kulturált étkezési szabályok elsajátíttatása.
- A gyermek testi szükségleteinek kielégítése (pl. igény szerinti folyadék biztosítása)
- Mozgásigény kielégítése
- Rendszeres testedzés, **a természetes mozgásformák gyakorlásához a feltételek megteremtése.**
- A gyermekek fejlődéséhez **egészséges környezet biztosítása** fontos számunkra- Óvodánk helységeinek kialakítása a gyermekek egészséges életmódját szolgálja.
- A csoportszobák és az egyéb foglalkoztató helyiségek esztétikus, nyugtató hatású díszítése adja a megfelelő környezetet a harmonikus személyiségfejlesztéshez.
- Az óvodánk udvarán minden gyermek biztonságosan használhatja a mozgásfejlesztő játékokat.
- A gyermekek szabadtéri tevékenységei alatt is mindig gondoskodunk megfelelő mennyiségű ivóvízről.
- Az óvoda helyiségein tükröződik az óvodapedagógusok és dajkák esztétikai kultúrája. Ízléses, természetes anyagokból készült díszekkel történik a helyiségek dekorálása.

- A csoportszobák belső terét úgy alakítjuk ki, hogy a különböző tevékenységeknek legyen állandó helye, úgynevezett „kuckókat” képeztünk, melyek lehetőséget adnak a mikro-csoportos elmélyült játékokra és változatos tevékenységekre.

A pedagógiai munkát segítők támogató magatartásával, a gyermek életkori és egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva járul hozzá a gondozási teendők ellátásához.

Törekszünk arra, hogy a gyermek:

- Tisztelje környezetét.
- Jelezze fizikai szükségleteit.
- Önállóan tudja kiszolgálni magát.
- Egészségre káros és negatív pszichikai hatások ne ériék.

Óvodáskor végére az alábbi fejlettségi szintet kívánjuk elérni

Tisztálkodás:

- Önállóan és megfelelően használják az eszközöket. Figyelmeztetés nélkül igényeljük azokat, amikor szükségük van rá (pl. zsebkendőt, fésűt, tisztálkodó szereket stb.).

Étkezés

- Kulturáltan viselkedjenek, helyesen használják az evőeszközöket.
- Önállóan szedjenek ételt, öntsék a folyadékot, szükség esetén kenjék a kenyeret.
- Ételek elkészítésében segítsenek (pl. befőzés a csoportban, vendégváró sütemény elkészítése stb.).

Mozgás

- Legyen igényük a rendszeres, kiadós mozgásra.
- Váljanak edzetté, ne betegeskedjenek.
- Mozgásuk legyen összerendezett, finom-motorikájuk fejlett.
- A szabad mozgás lehetőségével éljenek.
- A mindennapos testnevelés, a testnevelési foglalkozások, gyógytestnevelés során biztosítjuk mindennek a feltételeit.

Önkiszolgálás

- Önkiszolgálás természetes legyen számukra.
- Új tevékenységnél bátran kérjenek társaiktól vagy a felnőttől segítséget.
- Ügyeljenek környezetük rendjére.
- Az eszközöket, melyekkel a nap folyamán tevékenykednek, rendeltetésszerűen használják.

Öltözködés

- Önállóan öltözzenek, ha fáznak vagy melegük van, önállóan segítsenek magukon.
- Tartsák rendben személyes holmijukat és a környezetüket.

Pihenés

- Pihenés előtt önállóan öltözzenek át, a levett ruhájukat, cipőjüket tegyék az erre kijelölt helyre. Figyeljenek a ruha esztétikus elhelyezésére.
- Türelmesen, csendben fekvé hallgassák végig a mesét, az altatódalt (választott alvókájukkal).
- A betakargatás, simogatás után már nyugodtan, csendben pihenjenek, így nem zavarják alvó társaikat.

- Ébresztő után önállóan öltözzenek át, és figyeljenek az esztétikus ágyazásra.

Egészséges életritmus kialakítása

- Legyen igényük rá
- Napirend a főbb pontokon legyen biztonságot nyújtó, állandó.
- A nap folyamán megközelítőleg ugyanabban az időben étkezzenek.
- Az óvodai pihenő idő alatt kapcsolódjanak ki, este időben feküdjenek le.
- Tartsák rendben személyes holmijukat és a környezetüket.
- Vigyázzanak a környezet értékeire.

A pszichohigiénés nevelés feladatai

A pszichohigiénés nevelés (lelki egészségvédelem) a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek fejlesztését jelenti.

Főbb területei közé soroljuk az egészséges napirend gyakorlását, készséggé alakítását, a hibás viselkedési módok kezelését (leszerelését), a stresszhatások kompenzációját, a magatartások érzelmi vezérlésére való készséget, a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértését és megoldását.

A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai:

- ✓ a társas-társadalmi beilleszkedés (integráció) megvalósítása
- ✓ a normatartás (adaptáció) elsajátítása
- ✓ a tevékenység önellenőrzésének gyakorlása.

A beilleszkedési képesség gyakorlása

A mindennapos óvodai nevelési gyakorlat kiemelt feladata a gyermekek beilleszkedési képességének (a csoportba történő integrációjának) elősegítése.

A beilleszkedési képesség megvalósítása az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységeket (akciókat) kívánja az óvodai csoportok életében (mindennapos nevelési programjában):

- ✓ a társkapcsolatok erősítése
- ✓ az együttműködés fokozása személyesen, illetve csoportos tevékenység során;
- ✓ a másik személy ismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat.

Az alkalmazkodóképesség fejlesztése

Az egészség tiszta, harmonikus környezetet igényel, amelyben a fizikai, pszichikus, szociális és esztétikai tényezők egyensúlyt tartanak. Az egyednek az életben maradáshoz a környezet tényezőihez alkalmazkodnia szükséges. Az alkalmazkodás (adaptáció) valamely tárgyhöz, állapothoz való hasonulást, „hozzaíllieszkedést”, aktív elfogadást, beállítódást jelent, illetve tartalmaz.

Az alkalmazkodás az egészségfejlesztésben a szociális-kulturális normák és formák iránti elvárásokhoz a harmonikus személyközi kapcsolatok és önmegvalósítás képességét és készségét fejti ki.

Napjaink globalizációs környezete nagyfokú alkalmazkodóképességeket igényel a jövő polgáraitól: egészségvédő, balesetmegelőző, szabályt követő készséges magatartás;

- ✓ a változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés;

- ✓ udvarias (segítő) viselkedés;
- ✓ napirend, együttműködési program elfogadása és sikerében való részvétel;

Önismeret és önellenőrzés

Az egészség mint folyamat a következő visszatekintő, önellenőrző és korrigáló pszichikus képességeket igényli az óvodáskorban: – véleményalkotás a saját egészségvédő magatartásról (önmegvalósítás értékelése);

- ✓ az életvédelmi és baleset-megelőzési magatartás tudnivalóinak ismerete, rizikóhelyzetek elkerülése;
- ✓ a saját aktuális életmód értékelő áttekintése, korrekciójának megtervezése, (táplálkozás, mozgás, szabadidő önellenőrzése);
- ✓ más személyekkel való kapcsolat önelemzése (családban, óvodában, más csoportokban);
- ✓ a meglevő testi-lelki szükségletek kommunikációjának és interakciós módszereinek (pl. a testbeszédnek) elemzése, korrekciója;
- ✓ rendszeres egészségi ellenőrző vizsgálatok elvégzésének és a gondozás-ápolás módjainak elfogadása.

IV.2. KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS MEGALAPOZÁSA

A fenntarthatóság a jelen szükségleteit a nélkül kielégíteni, hogy a jövő szükségleteit ne csorbítsuk. Fontos a gondolkodásmód az életmód, a szokásrendszer helyes alakítása, a természet szeretetére nevelés, és az elődeink általi társadalmi értékek megóvására törekvés.

A fenntarthatóság pedagógiájának fontos értékei:

- az *élet tisztelete*
- a *hagyomány őrzése* – átmentése a jövőbe

mindezeket a család hatékony és folyamatos bevonásával, élethosszig tartó folyamattal és **holisztikus** szemlélettel tudjuk a leghatásosabban elérni.

A környezettudatos magatartáson belül a fenntarthatóság fontos értékeit szem előtt tartva, minden óvodai dolgozó elsődleges feladata a helyes mintaadás, ezáltal gyermekeinket a környezetre figyelő modell követésére ösztönözzük.

„Földünk az egész emberiség közbirtoka”

Létjogosultsága van intézményünkben a gyermekek gondolkodásbeli, felfogásbeli megalapozásának, és rajtuk keresztül a szülői szemléletmód alakításának.

Környezet:

- A világ azon része, amelyben élünk és tevékenykedünk
- A Föld élőlények által benépesített területei: föld, víz, levegő

Cél:

Olyan szokások, viselkedési formák megalapozása, olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek elősegítik a természetes és az ember által épített, létrehozott környezettel-pontosabban az ott lévő értékekkel- való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer a természet-, és a környezetbarát magatartás alapjainak megteremtése

- A társadalmi igények változásához igazodó, a gyermek életkorának megfelelő természeti-, emberi-, és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melynek birtokában biztonságosan eligazodik az őt körülvevő világban.
- Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása, amely magába foglalja a szűkebb és tágabb környezet, kulturális és természeti értékek megismertetését, megszerettetését és annak megóvására való nevelést.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.
- A természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása

Megvalósulás területei:

- A természet és benne az emberi társadalom harmóniájának megőrzése, fenntartása
- Szűkebb és tágabb környezet megismerése, megbecsülése, alakítása, megóvása
- Környezettudatos gondolkodás és magatartás megalapozása tevékenységekbe ágyazottan
- Holisztikus szemlélet kialakítása
- Növény és állatvilág tisztelete, védelme, gondozása (Madár Barát Óvoda)
- Természethez, emberi alkotáshoz való pozitív viszony kialakítása
- Biztonságos, kulturált, esztétikus környezet iránti igény alakítása, (szelektív hulladékgyűjtés)

Az óvodapedagógus feladatai:

A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere a külső világ tevékeny megismerése és védelme, mint tevékenységi forma.

Valamennyi tevékenységi területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető.

- A környezet tisztántartására, a környezet rendjének óvására való igény kialakítása, modellkövető magatartás tanúsítása.
- *Modellkövető magatartás az energia- és víztakarékosságra:* víz védelme, víz fontossága, víz világnapjának megünneplése változatos tevékenységekkel (március 22.) A víz tudatos használata a minden napokban, mosdózás, folyadékfogyasztás stb.
- Az óvodai életritmus és a családi életmód közelítésére való törekvés.
- Egészséges, tiszta környezet biztosítása.
- *Környezetünk tisztántartásának megőrzése, óvása:* Föld védelme szelektív hulladékgyűjtés megvalósításával
- *Környezetünk élőlényeinek tiszteletben tartása, óvása:* Állatvédelem- a közvetlen környezetünkben előforduló állatok védelme, megszerettetése. Növények védelme- óvodánkban előforduló fák bokrok részeinek óvása, védelme. Növények elhullajtott részeinek, természet kincseinek keresése, felhasználása

IV.3. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely módot ad az embereknek, közösségeknek egészségük fokozott kézben tartására és tökéletesítésére. Két tevékenységi szintet foglal magába, egészségnevelés és mindazon környezeti tevékenységek, amelyek támogatják az egészséges élet feltételeit.

Célunk:

- A gyermekek egészséges életmódra nevelése
- Az egészséges életmód iránti igény kialakítása
- Helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások kialakítása
- Környezettudatos viselkedés megalapozása
- Testi fejlődésük elősegítése
- Minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jólétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő egészségfejlesztő tevékenységekben.
- A gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változásának előidézése
- Az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés
- A gyermek fejlődése, alkalmazkodása a környezethez, valamint az onnan érkező káros hatásokhoz. Ennek ellensúlyozásaként pozitív hatások gyakorlása a személyiségüket érő változásokra.

Feladatok:

- A gyermek gondozása, testi szükségletük mozgás igényük kielégítése
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása
- A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása
- Az egészséges életmód, betegség megelőzés és egészség megőrzés szokásainak megalapozása

A teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető az intézményünkben megvalósuló átfogó prevenciós programba, nevelési tanácsok szervezés, szülői értekezletek témájaként, mely lehetőséget ad arra, hogy a szülőket képessé tegyük az egészségesebb életmód követésére. A gyermekeken keresztül az egészségesebb szülői szemléletmód alakítása.

Egészségfejlesztés területei:

- Egészséges táplálkozás
- Minden napos testnevelés, mozgás
- A testi és lelki mentális egészség
- Bántalmazás, erőszak megelőzése
- Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- Személyi és környezeti higiéné

Egészséges táplálkozás:

A felnőttkori szokásokat, a gyermekkori minták és hatások határozzák meg. Ezért különösen fontos a nevelő hatású, az otthoni esetlegesen nem megfelelő táplálkozási szokásokat is ellensúlyozó, az életkori szükségleteket kielégítő étkeztetés.

Fontos a gyermeket a korszerű egészséges táplálkozás elfogadásában megerősíteni.

- A gyermekek táplálkozási, étkezési szokásainak megismerése. Elfogadjuk a kezdeti étvágytalanságot, válogatást, majd később ösztönözzük.
- Helyes étkezési szokások kialakítása lehetőleg folyamatos megvalósítással
- Ismerkedés új ízekkel, reformételek kóstolása
- Biztosítjuk a táplálék érzékeny gyermekek diétáját
- Folyadékbevitel folyamatos biztosítása
- Friss zöldségek gyümölcsök beiktatása a napi étkezésbe
- Szülők adományaiból zöldség és gyümölcsfogyasztás napi szinten
- „Bionap” heti egyszer zöldség gyümölcs fogyasztása változatos formában (turmix, frissen facsart gyümölcslé, zöldségsaláta, gyümölcssaláta, gyógyteák, gyümölcs és zöldséggel készített egészséges sütemények, sült zöldségek gyümölcsök készítése)
- A piacon gyakorlati tapasztalatok gyűjtése, helyszíni foglalkozások

Mindennapos testnevelés, mozgás:

A gyermek mozgásigényének kielégítésével, az egészséges és biztonságos környezet megteremtésével, a harmonikus összerendezett mozgásának fejlődéséhez, fejlesztéshez adunk lehetőséget.

- Mindennapos szabad mozgástevékenységek naponta meghatározott időben szabályozzák a gyermekek mozgás gyakorlását.
- A testi képességek fejlesztése, állóképesség, fizikai erőnlét (kirándulások, séták, kocogás, futás)
- Két hetes intenzív úszás
- Fejlesztőjátékok a szabadban (szenzitív játékok)
- Mozgásos-; versenyjátékok az egészséghet sportnapján
- Prevenciós célzattal tartásjavító torna, gyógytornász szakember bevonásával
- Az egészség pedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése

A testi és lelki mentális egészség:

A megelőző (preventív) funciók kialakítása a gyermekek pszichés sérüléseinek megelőzésére, az érzelmi és akarati működés gyakorlása, edzése.

Az óvodáskor az intenzív érzelmek időszaka, fontos feladat a lelki problémák elkerülése miatt észrevenni az esetlegesen fellépő szorongást, az önbecsülés hiányát a konfliktusok kialakulását vagy kerülését, negatív énkép meglétét.

A gyermek lelki fejlődésének fontos része a szocializációs érettség megléte. A testi és lelki erőszakkal szemben védelmet nyújtunk.

- A gyermek testi és lelki szükségleteinek feltárása (óvodába kerüléskor Anamnézis felvétele)
- Testi szükségletek kielégítése

- A természetes testközelség megléte, ringató-,ölbéli játékok (összinte viselkedéssel, tapintattal , elfogadással,megértéssel testi kontaktus megteremtése (simogatás, ölelés, ringatás, lovagoltató höccögtetés)
- Tapintatos szeretetteljes bánásmód, rugalmasan kezelt szokásrendszer
- Szülőkkel való partneri, jóemberi kapcsolat kialakítása
- Az óvodapedagógus lelki- vezetési képessége (mentál-higiénés edzés)
- A gyermekeket érő stresszes (stresszorok) felismerése (természeti tényezők, tárgyi tényezők, társas, társadalmi környezeti tényezők)
- A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése

Bántalmazás, erőszak megelőzése:

A bántalmazás folyamatos és rendszeres bántást jelent, melynek jelei a gyermek viselkedésében és egészségében is megmutatkoznak.

A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai,-és vagy érzelmi, rossz bánásmód, a szexuális visszaélés,az elhanyagolás vagy hanyagbánásmód minden formáját.

- a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzése, feltárása, megszüntetése

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás:

Az óvodai elsősegélynyújtás legfontosabb eleme a balesetek megelőzése. Fontos,hogy a gyermekek rájöjjenek,hogy a balesetek egy kis odafigyeléssel és óvatossággal elkerülhetők.

- Balesetbiztonságos óvodai környezet kialakítása, fenntartása. Veszélyforrásokra figyelemfelhívás (a gyermekek megismertetése a biztonságos játékhasználatával)
- Az eszközhasználat megtanítása (olló, kés, villa, kerti szerszámok stb. használatának gyakorlása)
- Az utcai, közúti balesetek megelőzése (közlekedési szabályok megtanítása, gyakorlati alkalmazása séták, kirándulások során); közlekedésrendészeti szakember segítségének igénybevétele; közlekedési tanpálya az udvaron; alkalmanként tornateremben)
- Otthoni veszélyhelyzetek megismertetése (házimunkák, növények, állatok gondozása, ételkészítés stb. témakörökben)
- Alapvető elsősegély-nyújtási ismeretek, fogások elsajátítása
- Baleset-megelőzési ismeretek átadása (közlekedési balesetek, mérgezések, fulladás veszélyei, égési sérülések, áramütés és esés)
- Együttműködés az egészségügyi szolgálattal (védőnő, orvos, fogorvos)
- Az óvodapedagógus példamutató magatartása az egészséget védő-óvó életmódra

Személyi és környezeti higiéné:

A személyi higiéné az egyénre vonatkoztatott, életkori sajátosságoknak megfelelő helyes egészségügyi szokások összessége. Az egészség fő feltétele a tisztaság, amely alatt a testünk, környezetünk, ruházatunk tisztaságát értjük.

- A gyermekek testápolással kapcsolatos teendőinek feltérképezése, szokássá fejlesztése

- Testi higiéné, testápolás, tisztaság igényük kialakítása, személyi higiéné- „testvédelem” (nyári fényvédelem, naptej)
- környezet higiéné, környezettudatos magatartás kialakítása „Ne szemetelj!” (szelektív hulladékgyűjtés, környezet tisztaságának és rendjének megtartására nevelés, környezetvédelem)
- Védőnői kapcsolatrendszer folyamatos működtetése
- Ismerkedés az orvos, fogorvos gyógyító munkájával
- **Egészségét** megszervezése, lebonyolítása

IV/4. AZ ÉRZELMI-, ERKÖLCSI-, ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS, A SZOCIALIZÁCIÓ, A HELYES MAGATARTÁS KIALAKÍTÁSA A NEVELÉSI FOLYAMATBAN. A SZOKÁS-ÉS NORMARENDSZER

- Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a vele kapcsolatba kerülő gyermekekkel és felnőttekkel pozitív, kedvező élmények érjék.
- Jelentős hatással van a gyermekekre az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezet is, azok a hatások, amelyek nap - mint nap érik (a családban történő események, az információ áradat, televízió stb.), a nemzeti identitástudat a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A minket körülvevő társadalmi környezetben a gyermek meg kell, hogy találja helyét. Ezért mindennapi beszélgetéseink során szó kerül élményeikről, tapasztalataikról, véleményüket meghallgatjuk és igyekszünk a helyes cselekvés irányába terelni a gyermekeket.
- A legtöbb gyermek 3 éves korában kerül először közösségbe. Meghatározó az otthoni környezet, ami addigi élete során kizárólagos volt. Itt alakultak szokásai, viselkedése. Arra kérjük a szülőket, gyermekükkel együtt jöjjenek beiratkozni, így a kisgyermek láthatja az óvodát, ismerkedhet óvónőjével, a környezettel, a hangulattal.
- A gyermek életében a következő nagy fordulópont beilleszkedés segítésének ideje. A szülőkkel egyeztetve a gyermek számára a legmegfelelőbb formát találjuk meg.
- Ajánljuk, hogy gyermekükkel együtt maradjanak az óvodában az első kritikus időkben. Ennek során megismerheti az anya és az apa a napi folyamatokat, a szokásokat, gyermekükkel együtt játszhatnak, bevezethetik őt az óvodai életbe. Így mindannyian érezhetik az óvoda biztonságos légkörét, a szokás és normarendszert, a közvetített értékrendet. Ez az időszak alapozza meg a szülők és az óvoda közti jó együttműködést.
- Meghatározó tény, hogy a gyermek milyen nevelést kapott otthon. A jól rögzített, pozitív szokások és viselkedési formák nemcsak az óvónő, a gyermek számára is megkönnyítik a csoportban való jó együttműködést.
- Az elsődleges cél természetesen az, hogy a felnőttekben a gyermek megbízzon, jó kapcsolat alakuljon ki köztük. Az óvónő és a dajka tehát példa- és modellértékű kell, hogy legyen. Ők szervezik a csoportot, a mindennapokat és ők alakítják ki a megfelelő viselkedéskultúrát, magatartásformákat, a megfelelő pozitív mintákat, értékeket mutatják meg.

- Ehhez sokféle és élmény gazdag, színes helyzetet kell teremtenünk, hogy a megalapozott szokás-és normarendszert a gyermek a körülötte lévő szűkebb- és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátíthassa.
- Ezért egységes követelmények helyett egyénre vagy csoportra vonatkozó elvárásokat állítunk.
- Célunk, hogy váljék a gyermek igényévé a társaival való együttműködés, ugyanakkor, ha arra szüksége van, egyedül tevékenykedhessen. Ilyenkor azonban a többiek tartsák tiszteletben ebbéli szándékát.
- Természetesen törekvéseink kezdetén csak akkor érhetünk célt, ha a gyermek megfelelő én tudattal rendelkezik.

A megfelelő közösségi viselkedésnek, a helyes magatartás kialakulásának a szokás-és normarendszer az alapja

Ahhoz, hogy a mindennapok során a megfelelő és elegendő tevékenységformát ne csak felkínálni, hanem működtetni és megvalósítani is tudjuk, s mindez nyugodt légkörben történjen, a szokás-normarendszer az alapja.

A gyermek csak akkor érzi magát biztonságban, ha a megadott feltételek mellett tudja hol a határ, amit nem érdemes túllépni. Mégpedig azért nem, mert akkor saját biztonságérzete is borul, s kellemetlen társai számára is.

Ezáltal szabad mozgástere is van, mely az egyéni kibontakozást és a közösségi léttel járó jó érzés lehetőségét teremti meg.

Mindehhez azonban megfelelő korlátokra van szükség, melyek a jól kialakított, bevezetett és rögzült szokás-normarendszerben öltenek testet.

- Tudja, hogy melyik eszközzel hogyan bánjon, minek hol a helye.
- Hogyan szóljon társához, a felnőtthöz, hogyan köszönjön, mikor és kinek.
- Hogyan tud segítséget adni másoknak.
- Mi a helyes, mi nem és miért.
- Hogyan tudja kiszolgálni magát, a szükségleteit kielégíteni.

A részletes szokás- normarendszert az adott csoport éves tervező munkája tartalmazza.

Az óvodai élet lehetősége és gyakorló tere is a társas kapcsolatok alakulásának.

Ennek legfőbb eszközei a közös tevékenységek, a közösen átélt élmények.

Megelőzi az iskolai együttműködést, az alkalmazkodó képességet erősíti.

Az óvodapedagógus feladatai

- Együttműködést igénylő játékok.
- Kiscsoportos, csoportos tevékenységek biztosítása.
- Munkamegosztást igénylő feladatok adása, ezáltal az együttműködés erősítése.
- Közösen kialakított hagyományok, szabályok.
- Közös élmények, ünnepek, rendezvények, kirándulások.
- Közös életszervezés, tervezés, szabályalakítás.
- Önfegyelmük, kitartásuk, türelmük tudatos fejlesztése a játékon és valamennyi felajánlott tevékenységen keresztül.

- A gyermek megismerésének folyamatában biztosítjuk a nyugodt tevékenységet. Egy időben sokféle lehetőséget kínálunk fel számára. Így maga választhatja meg azt, ami számára kedves, leköti, amiben ő igazán ügyes.
 - Megerősítéssel ösztönözzük bontakozó képességeit.
 - Tudatosítjuk, mi a helyes személyes példamutatással és azt is, mi nem, megfelelő magyarázattal.
 - Erősítjük magabiztosságát.
 - Kiemeljük és erősítjük a jó tulajdonságait.
 - Arra törekszünk, hogy legyenek megoldásai, társaival a konfliktusokat oldja meg maga. Ha nem sikerül, akkor forduljon felnőtthöz.
 - A családokkal való együttműködés kereteit meghatározzuk.
-
- A dajkákkal és a pedagógiai asszisztensekkel való szoros együttműködés, a nevelési folyamatba aktív részvételük. Ezt a dajkák munkaidő beosztása lehetővé teszi, munkaidejük jelentős részét a csoportban töltik, közvetlen segítséget nyújtva az óvodapedagógusnak.
 - A tárgyi feltételek, az elrendezés, a közös és egyéni elvonulásra alkalmas helyek kialakítása.
 - A Halmozottan Hátrányos Helyzetű gyermekek speciális fejlesztése, megfelelő szakember bevonásával.
 - Kiemelt figyelmet igénylő gyermek esetén együttműködő szerep a megfelelő szakemberrel
 - Kiemelkedő képességű gyermekekkel való megfelelő bánásmód, feltételek biztosítása.

A közösségi magatartás és az érzelmi élet területén, az erkölcsi nevelés során az óvodából való kilépéskor az alábbiakat kívánjuk elérni

- Alapvető viselkedési formákat sajátítsák el.
- Köszönjenek, kérjenek, segítsenek egymásnak, figyeljenek egymásra, szeressenek együtt lenni.
- Az együttműködést igényeljék, bizalmasak legyenek a környezetükkel
- Türelmesek, toleránsak, elfogadó magatartásúak legyenek. Várják meg, míg sorra kerülnek.
- A konfliktusaikat próbálják egymás közt megoldani.
- Nyújtsanak és kérjenek segítséget.
- Keressenek megoldásokat.
- Legyen véleményük.
- Védjék meg igazukat.
- Tudjanak kompromisszumot kötni.
- Fogadják el, hogy mindenki más egyéniség, legyenek tisztelettudóak, megértőek.
- Fogadják el a különbségeket, azt, hogy nem vagyunk egyformák.
- Ismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, tudják, hogy Magyarország a hazájuk, amennyiben más nemzetiségűek, legyenek vele tisztában.
- Vigyázzanak környezetükre, védjék azt.
- Tanúsítsanak együttérzést az elesettek iránt, szomorú társaikat vigasztalják.
- Megfelelő önfegyellemmel és szabálytudattal rendelkezzenek.

- Tudják, hova tartoznak, hol a helyük a közösségben.
- A problémák megoldására legyen eszköztáruk.
- Új szabályokhoz is képesek legyenek alkalmazkodni.
- Legyenek kitartóak, önállóan cselekedjenek.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK, TERVEZÉSÉNEK ELVEI, GYAKORLATA

A tervezőmunka alapozza meg a tevékenységek rendszerét. Tervezésünk az ünnepeinkre, ünnepkörökre és az évszakokra épül. Figyelembe veszi a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, érdeklődésüket, a változásokat és az igényeket.

V/1. Beilleszkedést segítő terv

- A családok és a gyermekek szokásainak megismerése.
- A gyermek kedvelt tevékenységeinek megismerése.
- A társakhoz való viszony megfigyelése.
- A felnőttekkel való kapcsolat megfigyelése.
- Az óvodai szokások, normarendszer kialakítása, elsajátíttatása.
- A rendszeresség elfogadtatása.
- A közös játéktevékenység megszerettetése.

V/2. Éves terv

- Tartalmazza a neveltségi és fejlettségi szintet. Ehhez a kiindulópont a napi folyamatban a gyermek megismerése során a tevékenységekben való részvétel és megnyilvánulás.
- Az egész a játékra épül, minden nevelési, fejlesztési területre, tevékenységi formára kiterjed.
- Minden tevékenységi területet tartalmaz. Korcsoportonként mese-vers, ének, mondóka, dalos játékok, minden területhez kapcsolódó játékajánlás.
- Tartalmazza a szülővel való együttműködés kereteit, a kapcsolatrendszert, az alapellátáson túli tevékenységek körét.
- Az egyéni fejlesztés és differenciált bánásmód tervezése szintén év elején történik, év közben folyamatos korrekciókkal.
- Az egyéni fejlesztés és differenciált bánásmód tervezése az év eleji felmérés alapján a gyermekekről – mint egyedülálló és megismételhetetlen személyiségről- szól, mely havi, szükség esetén heti tervünkben jelenik meg.

V/3. Heti terv

- Heti tervünk tartalmazza a napok főbb súlypontjait, tehát azt, hogy melyik az óvónők által tervezett domináns tevékenység.
- Ugyanitt tüntetjük fel a sétákat, kirándulásokat, a tapasztaltatást, mivel a tervezett témától függ, hová megyünk.
- Tervezésünk tartalmazza az ünnepeket, ünnepköröket, jeles napokat.

- Tervező munkánk folyamatosságának biztosítása az óvónői értékelés, hiszen a következő lépés mindig erre épül.
- Tervezetünkről és a megvalósulásról a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk. A faliújságra kitesszük a heti tervünket, a tanult verseket, énekeket, a témát, amellyel foglalkozunk.

V/4. Tématerv

A tématerv az évszakokra, az ünnepkörökre és hagyományainkra épül. A gyermekek érdeklődését és szükséges fejlesztésüket veszi alapul. A témától függően tarthat 1 napig vagy akár hónapokig.

V/5. Egyéb dokumentáció

- Az óvoda honlapján aktuális információkkal találkozhatnak az érdeklődők és a szülők.

V/6. Felmérések

- Az óvodapedagógusok a szülőkkel együtt fogadóóra keretében anamnézist vesznek fel a gyermekről. Ezt a szülők aláírásukkal igazolják.
- A nevelőtestülettel közösen elkészített személyiséglapot, egyéni fejlődést nyomon követő naplót évi 2 alkalommal töltik ki az óvodapedagógusok.
- A napi- és a heti értékelésben feljegyzik, ki vett részt a kezdeményezéseken, a felajánlott tevékenységekben és ki nem.
- A fontosabb eseményeket a gyermekről rendszeresen leírják.
- A gyógypedagógus éves és egyéni fejlesztési tevényt felmérés alapján készíti el.

HETI REND

A heti rendet minden nevelési év elején úgy állítjuk össze, hogy a tornaterem, a sószoza használata zökkenőmentes legyen.

- A feltüntetett tevékenységi formák a nap súlypontjait rögzítik, a komplexitást figyelembe véve.
- Alakulása függ a csoportba járó gyermekek fejlettségi szintjétől.
- A gyermek igényeihez, képességeihez, érdeklődéséhez, a nevelési-oktatási célokhoz és feladatokhoz igazodik.
- Lényege a folyamatosság, a rendszeresség, a nyugodt körülmények megteremtésével.
- A különböző nevelési, tevékenységi területek módszerükben komplex formában jelennek meg. Ezek: Mozgás, Külső világ tevékeny megismerése, Művészeti nevelés: ének, zene, énekes játék, gyermektánc, Verselés, mesélés, Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.
- Az egyes témák feldolgozása hosszabb időre is elhúzódhat, így több idő nyílik a megszilárdításra, az egyéni foglalkozásra.

Gyümölcs- és zöldségfogyasztás naponta.
Só szoba heti két alkalommal.

Az egészséges életmód kialakításának egyik területe a levegőzés. Ezért a jó idő beköszöntével a lehetőségekhez mérten a szabadban töltjük az időt. Kihasználjuk az udvari sportpályát, az udvar egyéb lehetőségeit. A heti- és napirend ennek megfelelően változik, melyet a csoportos tervező munkánk tartalmaz.

NAPIREND

Az óvoda 6³⁰ órától 17³⁰ óráig fogadja a gyermekeket.

A szülőkkel együttműködésben elvárjuk a családoktól, hogy reggel 9 óráig érkezzenek meg az óvodába, ellenkező esetben a napi folyamatból gyermekük kimarad.

Időpont	Tevékenység
Nyitástól- Tízóraiig (ügyelet nyitástól 8.00.-ig, amennyiben szükséges)	Szabad játék, kezdeményezés, beszélgetés Folyamatos tisztálkodás, folyamatos reggeli Kötött és kötetlen fejlesztő tevékenységek- Játékba integrált tanulás benne, az óvodapedagógus által kezdeményezett cselekvő, felfedező, komplex játékos tevékenységek - beszélgetés - verselés, mesélés , dramatikus játék (drámajáték), bábjáték - rajzolás, festés , mintázás, kézimunka - ének, zene, énekes játék, gyermektánc - a külső világ tevékeny megismerése, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés, tehetséggondozó gazdagító tevékenységek- közös beszélgetések, élménybeszámolók, gyümölcsfogyasztás.
Tízóraitól- Ebédig	Folyamatos tisztálkodás udvari játékhoz, játék a szabadban. Megfigyelések a természetben. Séták, kirándulások, élmény- és tapasztalatszerzés a szabadban. mozgásos játékok. Folyamatos öltözködés, készülődés az ebédhez, ebéd.
Ebédétől- Uzsonnáig	Tisztálkodás, lefekvéshez készülődés. Pihenő, mese, altatódal, simogatás. Folyamatos ébresztő, öltözködés, tisztálkodás. Uzsonna
Uzsonnától- Az óvoda zárásáig (ügyelet 16.00.- zárásáig amennyiben szükséges)	Szabad játék a csoportszobában vagy a szabadban. Egyéni beszélgetések, fejlesztések.

Jó időben a szabadban végezzük a tevékenységeket.

- A gyümölcsfogyasztás előtt közösen a gyermekekkel készítjük elő a gyümölcsöket, zöldségeket, levegőzés előtt fogyasztjuk el.
- Tavasztól ősziig, ameddig az időjárás engedi, a délutánokat a szabadban töltjük.
- A kirándulások napjain, óvodán kívüli programok alkalmával a megjelölt levegőzés időpontja korábbra esik. Ilyen alkalmakkor a délutános óvodapedagógusok előbb kezdik meg munkájukat, külön díjazás nélkül.
- A napirendben megjelölt időkeretek az időjárástól és a napi programoktól függően eltolódhatnak.

VI. TEVÉKENYSÉGFORMÁK AZ ALAPPROGRAM, VALAMINT AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI GYAKORLATA ALAPJÁN

VI/1. AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire alapozva tervezzük, szervezzük mindennapi tevékenységeinket. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére megfelelő figyelmet fordítunk.

Az értelmi nevelésben további feladataink: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása

A beszéd és a nyelv általi kifejezés, a nyelvi kommunikáció minden nevelési területet, tevékenységet átszö.

A gondolkodás, értelmi fejlesztés a beszéddel szoros kapcsolatban áll. Segíti a gyermek szociális kapcsolatainak építését. Önbizalma fejlődik, képes beszélni érzelmeiről, érzéseiről. Az őt foglalkoztató dolgokról.

Meg tanul a gyermek kérdezni, válaszolni. Segítségével éli át a gyermek az intellektuális élményeket, a mesék hallatán képzelete, fantáziája fejlődik. A beszéd ritmikája, hangsúlya érzelmeire hat.

A magyar nyelv tisztelete és szeretete alakul ki benne.

A kommunikációs és metakommunikációs csatornákon keresztül érzelmi hatások érik, a közlés és befogadás eszközeit sajátítja el.

Valamennyi területen az alábbi feladatokat végzi az óvodapedagógus:

- Értelmi- és érzelmi élet fejlesztése, pozitív megnyilvánulások erősítése
- Helyes kiejtés gyakoroltatása
- Esetleges beszédhibák korrigálása

- Kommunikációs készség fejlesztése
- Közlés módjának és minőségének megtanítása
- Példamutató magatartás és beszéd
- A beszéd eszközként való használatának fejlesztése – szókincsbővítés
- A beszédmegértés képességének fejlesztése.
- A beszédszervek megfelelő mozgásának fejlesztése.
- A beszédkedv felkeltése és megőrzése.
- Metakommunikációs elemek jelentésének megismertetése.
- A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hangleadás, szókincsbővítés, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése).
- Beszélgetések a napi tevékenységek során.
- Az óvodapedagógus kérdéseivel fejleszti a gyermekek gondolkodását, beszédre ösztönözi őket.
- Beszédművelés: beszédhallás, beszédmegértés, és beszédmozgás gyakorlása.
- Helyes ejtési gyakorlatok végzése: légző gyakorlatok, hangadás gyakorlatok, artikulációs gyakorlatok, gyorsasági gyakorlatok, ritmusgyakorlatok.

VI/2. JÁTÉK, JÁTÉKBA INTEGRÁLT TANULÁS

A játék, a tanulás, fejlesztés szoros kapcsolatban állnak egymással. A 3-7 éves gyermek életében nem választhatók külön. A játék a tanulás és a fejlesztés leghatékonyabb eszköze.

A gyermek legfőbb tevékenységében, a játékban megvalósulnak egyéni vágyai, spontán elképzelései, ötletei. A játék az óvodás gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék kitűnő talaja a fejlesztésnek, de a játékban kiélheti, kipróbálhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, „kijátszhatja” az őt érő élményeket.

Jót és jól játszani, ez a gyermek dolga az óvodában.

A játék a gyermek számára legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiségfejlődésnek a színtere, a készség-, képességfejlesztés leghatékonyabb eszköze.

A játékon keresztül tapasztal, tanul, szerez ismereteket. Társas kapcsolatai fejlődnek.

A játék a gyermek személyiségfejlődésének alapja, fejlesztésének legfőbb színtere, egyben a gyermek szabadsága és önkéntessége is megvalósul benne.

Mind a gyakorló játék, mind a konstruáló-építő játék, mind a szerepjáték során az eszközök felkelthetik a gyermekek érdeklődését, megindíthatják fantáziájukat és felidézhetik a családi és az óvodai közös élményt.

Mindezek szabadon megválasztható, sokszínű tevékenységi rendszerben önállóan vagy együttműködésben történnek.

A tevékenységek rendszere:

Valljuk, hogy a valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül szerez meg. Mindez a kéz-, nyelv-, fantázia segítségével, a mozgásos-manuális, intellektuális, művészi területeken tapasztaltatással, a napok folyamán történő ismétlődő kötetlen és kötött tevékenységekkel valósul meg.

Az ismeretátadás másik formáját a napirendben rögzített beszélgető körben szervezzük. Ekkor nyílik lehetőség a gyermek ismereteinek elmélyítésére, rendszerezésére. Ezeken az alkalmakon a szándékos figyelem, a kitartás, az önfegyelem, a feladattartás, a türelem, az iskolai élethez szükséges viselkedés kialakítását támogatjuk.

A testnevelés valamennyi korcsoportban, az ének-zenei nevelés nagycsoportban kötött formában történik.

Az óvodai nevelés legfőbb feladata, hogy minden gyermeket hozzásegítsünk saját képességeinek kibontakoztatásához. Minden gyermek fejlődési üteme más, ennek figyelembe vételével szervezzük mindennapjainkat.

A tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése.

A gyermek egyéni és életkori sajátosságainak, érési ütemének figyelembevételével, természetes kíváncsiságuk ébrentartása mellett szervezzük napirendünkben az ismeretátadás formáit: kötött, kötetlen formában.

Módszerei: kötetlen formában: mikrocsoportos, egyéni foglalkozások, kötött formában valamennyi gyermek részt vételével együtt.

Az óvodapedagógus feladatai

- Nevelőtestületünk biztosítja a játék folyamatosságát, a szabad játék előtérbe helyezését, valamint változatos játéktevékenységi formákkal gazdagítjuk, színesítjük a tartalmas óvodai életet.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- A játék feltételeinek biztosítása: nyugodt, barátságos légkör megteremtése az elmélyült játék feltételeként, elegendő idő biztosítása a rugalmas napirenden belül, állandó és variálható, változatos helyek, játékterek kialakítása.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása, amelyek a gyermekek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó, fejlesztő hatásúak, cselekvésre, gondolkodásra motiválóak.
- A játéktevékenységeken keresztül a környező világ elemeinek megismertetése.
- Közös élményszerzési lehetőségek biztosítása szűkebb-tágabb társadalmi és természeti környezetünkben, a játéktémák bővítése érdekében.
- Kísérletek bemutatása játékosan, a természetben játszható társas játékok megismertetése.
- A játék formáinak és tartalmának gazdagítása, ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játékhoz.
- Kreatív együttműködés, nyitottság a másik iránt, viselkedési szabályok, ízlésformálás, társas kapcsolatok, konfliktusmegoldások.
- Egészséges versenyszellem kialakítása.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátékozás a gyermekekkel, differenciált fejlesztés a játékban.
- A tárgyi felszereltséget meghatározza a pedagógiai cél. Tudatosan, ennek érdekében kívánjuk a későbbiekben is beszerzéseinket megtenni. A játéktevékenység eszközei egyben a tanuláshoz, fejlesztéshez szükséges eszközöket is jelentik. Nevelési felfogásunk szerint a játék és tanulás elválaszthatatlan egység.

- Figyelembe vesszük a kor használt eszközeit, a gyermekeket ért hatásokat.
- Társas kapcsolatok formálása, együttműködés fejlesztése.
- Erkölcsi nevelés tudatos alkalmazása. (együttműködés, öröm mások sikere láttán, türelem, viselkedési formák alakítása, tolerancia, pozitív értékek kidomborítása stb.)
- Önérvényesítés, önbizalom formálása.
- A gyermek érdeklődésére is építünk, állandó lehetőséget biztosítunk az önálló tapasztalatszerzésre, a folyamatos, változatos tevékenykedésre.
- A játékba integrált kötetlen fejlesztések mikrocsoportos formában történnek az egyéni bánásmód és a differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Az óvónő által kezdeményezett tevékenységek mindig játékidőben zajlanak úgy, hogy a játékokat közben nem rakják el. (Kivétel ez alól a mozgás és az ének, zene, énekes játék, gyermektánc) A tevékenység befejezésével a gyerekek tovább folytathatják játékukat, vagy újat kezdhetnek.
- A tanulást támogató környezet megteremtése során a pedagógus épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Biztosítja a lehetőséget spontán tanulásra a nap folyamán.
- A nevelés folyamatában épít a sikerélmény, a pozitív megerősítés motiváló hatására.
- A tanulás formáit tudatosan bővítjük a cselekvéses tanulással.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Gyermei játéktevékenységek

Gyakorlójátékok:

- Gyakorlás közben anyagok, eszközök megismerése
- Ritmusjátékok, egyszerű szabályjátékok, játékok szabályának megismerése, elfogadása, követése.

Szimbolikus játékok:

- Saját cselekvést, viselkedést utánzó.
- Másoknál megfigyelt cselekvést, viselkedést utánzó.

Szerepjátékok:

- Egyszerű szabálykövetések egyénenként és csoportokban.
- Jellegzetes cselekvések, műveletek utánzása.
- A játékszabályok elfogadása és betartása.
- A környezet jellegzetességeinek, eseményeinek beépítése önálló, vagy csoportos játékba.

Barkácsolás:

- Játék javítása, közreműködés apró hibaelhárításokban óvónői irányítással.
- Játékok készítése.
- Ajándék-, használati tárgyak készítése.
- A természet kincseinek felhasználásával alkotás.

Bábozás, dramatizálás:

- Bábmozgatási kísérletek.
- Improvizáció
- Hangutánzások.
- Érzelmek kifejezése.

- Bábkészítések, kellékek készítése.
- Önálló bábozások, ismert és kitalált mesék eljátszása megfelelő méretű bábokkal a nap bármely szakában.
- Mesék eljátszása.

Építő, konstruáló játékok:

- Összerakosgató, összeszerelhető játékok egyéni elképzelések alapján.
- Összerakó, szerelhető játékok – élethelyzetnek megfelelő tárgyak elkészítése
- A csoportszoba eszközeinek felhasználásával építés.
- A természeti környezetünkben található anyagokból alkotás.

Szabályjátékok:

- Egyszerű mozgásos, manipulatív játéktevékenységek során óvónői segítséggel történő szabálykövetés.
- Verbális, mozgásos, manipulatív játéktevékenységek során önálló, összetettebb szabálykövetés.
- Gondolkodást fejlesztő játékok önálló szabálykövetése.

Udvaron a szabad mozgást biztosító szabad tevékenységek, versenyjátékok, szabálykövető játékok, építő-konstruáló játékok, a természet megfigyelését, felfedezését szolgáló játékok, munkálkodással egybekötött játékok (kertészkedés), alkotó tevékenység (pl. aszfalt rajz), dalos gyermekjátékok.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Ismerje:

- A játékszabályokat értse, tudja és tartsa be.
- Az eszközök használatát a játékban, dramatizálásban.
- A felhasznált anyagok nevét helyesen kezelje.
- A játékban felhasznált eszközök helyét.
- A játéktevékenységben használt eszközök egyszerűbb technikai fogásait.
- A természetben is játszható társas játékokat.
- A változatos játékhelyzetek megteremtésének lehetőségeit

Tudjon:

- Elmélyülten, hosszan játszani, játékot kezdeményezni.
- Önállóan, kezdeményezően megnyilvánulni, viselkedni, konfliktushelyzeteket megoldani.
- Alkalmazkodni játszótársaihoz és a játékszabályokhoz.
- Legyenek ötletei.
- Társaival játszani, eszközöket, szerepeket egymás között megosztani.
- Örülni mások örömének.
- Kedvvel és örömmel játszani.
- A természet kincseiből barkácsolni.
- Bekapcsolódni bonyolultabb ügyességet és szellemi erőfeszítést igénylő szabályjátékba.
- A megismert szabályokat kövesse.
- Játék közben az alapvető magatartás normáit (udvariasságot, figyelmességet, szerénységet, mértéktartást, eredményekre törekvést) tartsa be.

IKT az óvodában:

Az IKT óvodai nevelésbe történő integrációját támogatjuk a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe véve, képességeikhez mértén és az óvodáskorban történő eszközhasználatnak, a későbbi tanulásban, a képességek fejlődésében, fejlesztésében és az attitűdök alakulásában betöltött pozitív szerepét pedig hangsúlyozzuk.

A 21. századra a digitális írástudás megléte alapvető létszükségletté vált.

Az óvodapedagógusok feladata, hogy a cselekvő, felfedező 3-35- perces csoportfoglalkozásaikat is IKT-eszközök segítségével színesítsék, az ehhez kapcsolódó elméleti és gyakorlati tudnivalókat elsajátítsák. Az infokommunikációs technológiákkal történő tanulástámogatás, mint színesítő lehetőségként jelenik meg az óvodai módszertani kultúránkban. Az óvodai IKT eszközök használata, csupán az élet egyik színtere, mert az infokommunikációs eszközökkel a gyermek már az élet minden területén találkozhat, ezért ezt folyamatot támogatjuk és a helyes eszköz- és programhasználatra tanítjuk meg a gyermekeket.

Célunk, hogy már az óvodában találkozjon a gyermek az IKT-eszközökkel, és minimális szintű eszközismerettel rendelkezzen.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- **Az értelmi képességük életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően fejlődik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás)**
- **A gyermek minimális szintű eszközismerettel rendelkezik. (IKT eszközöket használnak, okos telefon, tablet)**

VI. 3. VERSELÉS, MESÉLÉS

A versek, mondókák ritmusának érzékelésével differenciálódik a gyermek észlelése. A mindennapos verselés és mondókázás igen alkalmas a verbális kifejezőkészség fejlesztésére.

A játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, versek erősítik az én tudatot, a ráismerés, az elsajátítás belső erőt ad, mely érzelmi biztonságot eredményez.

A mese és a vers emberi kapcsolatokra tanít, belső indulati tartalmakat közvetít. Belső képteremtésre ösztönzi a gyermekeket, oldja szorongásukat, konfliktus megoldó pozitív mintát, esztétikai élményt nyújt számukra.

Az irodalmi művek esztétikája a verbális fejlesztésen túl olyan intellektuális érzelmeket vált ki, mint az anyanyelv szeretete, ápolása, elsajátítására való készítés. A mindennapos mesélés a kisgyermek mentális higiéniájának és erkölcsi nevelésének elmaradhatatlan eleme.

Célunk élményszerű meséléssel, verseléssel a gyermek érzelmi, erkölcsi etikai és esztétikai fejlődésének segítése. Irodalmi ízlés alakítása és az anyanyelv biztonságos elsajátításának és alkalmazásának megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Óvodánkban az irodalmi anyagok igényes kiválogatásánál figyelembe kell venni a művészi értéket, a pedagógiai-, módszertani tudatosságot. A magyar

gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

- Egy kerettervet készítünk, amelybe évszakonként, ünnepkörönként, tématervenként összegyűjtjük a mondókákat, verseket, meséket, meseregényeket, verses meséket.
- A verseket és a meséket a játékba integráljuk és lehetőséget biztosítunk arra, hogy egész nap nézegethessenek képeskönyveket, mondókát mondhassanak, verselhessenek. Ezen felül a pihenő idő minden nap mese elmondásával kezdődik.
- Dramatikus játékokat játszunk, melynek során átélheti a gyermek a meséket, történeteket.
- A bábozás és dramatizálás az önkifejezés eszköze- feltárja a gyermek előtti külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat, ezért folyamatosan biztosítjuk a lehetőséget a gyermekek számára. A mese-vers, történetek elmondásának fontos eszköze, ezért az óvónők is rendszeresen használják.
- Meghitt légkör, hely, idő, eszköz biztosítása, szoros érzelmi kapcsolat megteremtése.
- A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése, a saját vers és mesealkotás lehetőségének megteremtése. A gyermeki szövegalkotás, improvizáció, önkifejezés lejegyzése, megörökítése.
- A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálás fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében.
- A mindennapos meséléssel, verseléssel, mondókázással az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- A könyv iránti vonzódás kibontakoztatása és a könyvvel való helyes bánásmód elsajátíttatása.
- A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembe vételével, a mese, vers anyag igényes megválasztása.
- Az óvodapedagógusok az óvodás gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséiből is választanak.
- Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében.
- Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).
- Színházi élmények nyújtása, gyermekelőadások, bábszínházi előadások megtekintésével.
- Klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása.
- Mondókázás: népi mondókák, kiszámolók, hintázók, párválasztók, felelgetők, lovagoltatók, csiklandozók, altatók, ébresztgetők.
- Mesék hallgatása: állat-, tündér- és tréfás mesék.
- Versmondások: népköltészeti alkotásokból, klasszikus és mai gyermekversekből.
- Irodalmi művek eljátszása: dramatizálás, bábozás.
- Könyvek nézegetése.
- Népmesék és műmesék a természetről, természetvédelemről.
- Gyermeki fantázia kibontakozásának, annak lehetőségének biztosítása.

***A fejlődés jellemzői óvodáskor végére
anyanyelvi nevelés és verselés-mesélés témakörben***

Ismerjék:

- A szavak jelentését.
- A névmások, névutók helyes használatát.
- A mese legfőbb elemeit.
- Korosztályuknak megfelelő minél több mondókát, verset, mesét.

Tudjanak:

- Gátlás nélkül, illedelmesen beszélni.
- Tisztán artikulálni.
- Önállóan nyelvhelyességi szabályokat alkalmazni.
- Tagoltan, hangsúlyozottan, egész mondatban, szépen magyarul beszélni.
- Érzelmeket és szükségleteiket kifejezni.
- Ünnepi alkalomhoz fűződő verseket, irodalmi szövegeket.
- A könyvben kép alapján tájékozódni (történeti sorba rendezés).
- A könyvre vigyázni, önállóan elvenni és visszatenni a polcra.
- Egyszerűbb történeteket, meserészleteket elmondani.
- Beszéddel, mozgással, vizuális technikákkal megjeleníteni kitalált és hallott történeteket, egyszerű meséket, verseket.
- Bekapcsolódni dramatikus és mimetikus játékokba, az ismert mesemotívumok, szófordulatok felhasználásával.
- Igényeljük és szeressék a meséket, verseket, mondókákat, rövid történeteket.
- Kérjük kedvelt meséiket, mesehőseiket.
- Kedveljük a dramatizálást, bábozást.
- Alkossanak szöveget, találjanak ki történeteket.

**VI.4. ÉNEK, ZENE,
ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC**

Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok, az improvizáció, mint zenei alkotás örömet nyújtanak a gyermeknek, felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Fontos, hogy a gyerekek éljék át a zenélés, az éneklés, a zenehallgatás, örömet, a táncmozdulatokat használjanak zenélés közben.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése.
- Szeretnénk a gyerekeken keresztül a szülőket is megismertetni az általunk tanított zenei anyaggal.
- Sokat énekelünk, sok zenét hallgatunk. A gyermek bármilyen tevékenység során képes improvizálni, amit teljes körűen figyelembe veszünk és a fejlesztés szolgálatába állítjuk. A nap folyamán indulhat a kezdeményezés a gyermektől és az óvónőtől.
- A megismerésre szánt dalokat úgy tervezzük, hogy illeszkedjen az évszakokhoz, ünnepekhez, ünnepkörökhöz. Törekszünk a hagyományok ápolására. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

- Folyamatosan lehetőséget biztosítunk a hangszerek használatára.
- Lehetőséget biztosítunk továbbá a közös éneklés örömének átélésére, a szép népdalok, műdalok és más népek dalainak ismeretére nemzeti, etnikai kisebbség, migráns gyermek figyelembe vételével.
- A zenehallgatás anyagánál is figyelembe kell vennünk, hogy az óvodánkban értékeket kell közvetítenie.
- A népi gyermekjátékok jó alkalmat biztosítanak a ritmikus, egyenletes mozgásra, ritmus érzékelésére.
- A gyermekek zenei élményéhez juttatása (óvónő éneke, hangszeres zene), a zenei anyanyelv megalapozása.
- A gyermekek érzelemvilágának gazdagítása az emberi értékek tükrében.
- Az éneklés, zenélés tevékenységeinek megszerettetése, öröme.
- Közösségi élmények nyújtása énekes játékokon, közös zenéléseken keresztül.
- Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.
- A gyermekek képességeinek megfelelő dalanyag igényes megválasztása (énekes népi játékok, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások).
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei kedv fejlesztése.
- Harmonikus, esztétikus mozgás fejlesztése.
- Szakirodalmi anyag megfelelő kiválasztása, éves tervben való megjelenítése.
- Éneklési készség fejlesztése: az óvónő indításával tisztán, jó szövegkiejtéssel énekeljenek együtt, illetve egyéni éneklés.
- Hallásfejlesztés: dallamfelismerés, dallamvisszhang, dallambújtatás, motívumok kiemelése, visszaéneklése.
- Magas-mély hangok megkülönböztetése térben és dallamban.
- Halk-hangos gyakorlása mondókán, dalon keresztül.
- Dinamika érzékeltetése változatos módon mozgásban, táncban, éneklésben, ritmizálásban.
- A gyermektánc a felfogásunkban a néptánc figurákkal való szabad mozgás örömét jelenti, oly módon, hogy minden táncos alkalom az együttes mozgás örömét adja a gyermekek számára.
- Az óvodai táncok elsősorban az ugrások megismertetése jelenti, mert ezek egyszerű motívumokat tartalmaznak. Fontos a tánclépések minta szerű bemutatása.
- Mozgáskultúra fejlesztés: egyöntetű mozgás, esztétikus játékmozdulatok, egyszerű tánclépések, forgások, utánzó mozdulatok.
- Ritmusérzék fejlesztés: ritmus érzékeltetése különböző módon, egyszerű ritmushangszerek használata, ritmusvisszhang.
- Találjanak ki dallamokat és ritmizálják. Ehhez a feltétel megteremtése.
- Anyanyelvi- és beszédszervek fejlesztése.

Tervezzük:

- Magyar népi énekes-, mozgásos játékokat, más népek dalait, játékait
- Egy és kétszemélyes játékokat
- Altatókat, hintáztatókat, simogatókat, hajlodozókat, höcögtetőket, lovagoltatókat, tapsoltatókat, sétáltatókat, táncoltatókat, labdázatókat, stb.

- Kórijátékokat és dalaikat (fogyó és gyarapodó játékok, párválasztók, sor és ügyességi játékok).
- Magyar népszokásokat, a hagyományok dalait, játékait, más népek dalait.
- Táncos játékokat (lakodalmás, alakoskodók, vonulások, táncok, átalakuló játékok, kapcsolódós játékok, kapuzók).
- Népszokásokat
- Gyermeknek írt mődalokat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Ismerjék:

- A különböző ünnepkörökhöz tartozó dalokat, népszokásokat
- Környezetük hangjait (zörejek és zenei hangok).
- A táncos mozgások egyszerű elemeit

Tudjanak:

- Alkotni, improvizálni.
- Felszabadultan és örömmel részt venni a társas kőrijátékokban.
- Természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.
- Felelgetős dalt énekelni társakkal vagy csoporttal.
- Dallamot, ritmust rögtönözni.
- Dallamhoz mozgást és játékot kitalálni.
- Figyelmesen, nyitott szívvel zenét hallgatni (élő zene, óvodapedagógus éneke, hangszeres játéka).
- Törekedni a tiszta éneklésre.
- Egyszerű táncos mozgásokat esztétikus testtartással, ritmus megtartásával.
- Képességeiknek megfelelően énekeljenek különböző hangterjedelmű dalokat, dúdolják el az ismert dallamokat.
- Képességeiknek megfelelően, lehetőleg tisztán énekeljenek vissza dallamokat.
- Különböztessék meg és reprodukálják a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalom párokat dallamban és ritmusban.

VI/ 5. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A gyermeki alkotótevékenység, az alkotás a mindennapok része. Az alkotás öröme fontos, melynek hozadéka a sokirányú fejlődés, fejlesztés. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, **szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal**, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Óvodáskorban az ábrázoló tevékenység, mint kifejező eszköz jelenik meg. A finommozgás, mint kognitív képesség az ábrázoló tevékenységben tükröződik. Az alkotásvágy a kifejezés szándéka középpontban áll. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Célunk olyan vizuális készségeket fejleszteni melyek ösztönzőleg hatnak a gyermek kifejezőképességére és személyiségfejlődésére.

Ezek a tevékenységek sikerélményt nyújtanak minden gyermek számára, azoknak is, akiknek a viselkedését alakítását különös figyelemmel kell formálni.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítjuk az eszközöket, melyek folyamatosan, a nap minden szakában a gyermek rendelkezésére állnak.
- A gyermek az élményeit játékában és alkotásaiban dolgozza fel. Az ábrázoló és megjelenítő tevékenység, az óvónő által kezdeményezett, de lehet spontán is.
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat, különböző anyagok és technikák megismertetése.
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás.
- A gyermeki élmény és fantázia világ gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés fejlődésének segítése.
- A gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör és hely megteremtésével, változatos lehetőségek felkínálása.
- Az alkotás örömeinek megtapasztaltatása.
- Törekvésünk, hogy mint a zenében, mesélésben, versben, dramatizálásban, úgy az ábrázolásaikban, képalakításaikban, a mintázásaikban jelenjenek meg az élmények.
- A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagításával a tér, forma, színek, a képi gondolkodás, saját formanyelv, önkifejezés fejlődésének elősegítése.
- Az esztétikai érzékenység, szép iránti nyitottság és fogékonyság megalapozása.
- Az általunk biztosított feltételek igazodjanak az egyéni fejlettséghez és képességekhez.
- Az ábrázolás, anyagmegmunkálás eszközei: ceruza, zsírkréta, festék, ragasztó, vágóeszközök, gyurma, agyag, a legkülönbözőbb természetes, természetben található egészségre ártalmatlan anyagok, termények, termések, papír, textilek, fonalak, varróeszközök, barkácszerszámok, stb.
- Vizuális tapasztalatok nyújtása életkornak, fejlettségnek megfelelően.
- A gyermek alkotókedvének megtartása érdekében kerülni kell a gyermekmunkák szóbeli vagy tevőleges kijavítását, a természetű színek használatának megkövetelését, sémák bemutatását. Tartsa szem előtt a pedagógus: a gyermek mindig szépet alkot!
- A belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel.
- A vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák).
- A vizuális megértés, befogadás megalapozása.
- A képi, plasztikai, konstruáló, kifejezőképességek kibontakoztatása.
- A vizuális percepció fejlesztése.
- Az ingerek más ingerekkel történő integrálása.
- Szín- és formavilág gazdagítása.
- Érdeklődés felkeltése az ábrázolás tevékenységei iránt.
- Kézmozgások finomítása.
- Sokféle lehetőség megmutatása a képi-, térbeli megjelenítésre.
- Képi gondolkodás fejlesztése.
- Mozgáskoordináció alakítása.
- A természet csodáinak megláttatása.

- A gyermek műalkotással való találkozásának biztosítása. (pl. múzeumlátogatások alkalmával.)
- Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek kibontakoztatására (rajzpályázatok, kiállítások, helyi szinten lépcsőházi „bemutatóterem”)
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, a szép iránti fogékonyság, vizuális élmények befogadására való képesség megalapozása.
- A beszéd mellett az ábrázolás egy önkifejezési közlő nyelvvé váljon: ötletadás a mikro- és makro környezet témáinak vizuális nyelven való kifejezéséhez.
- Az ábrázoló tevékenység, irodalmi- és zenei élmények nyújtása komplexen jelenjenek meg a napi folyamatban.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Ismerjék:

- A színeket.
- A különféle anyagokat.
- A képi-plasztikai kifejezés eszközeit.
- A síkbeli irányokat.
- A helyes ceruzavezetést.
- Életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismerjenek műalkotásokat.
- Életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismerjenek népművészeti elemeket, szokásokat, hagyományokat, nemzeti szimbólumokat.

Tudjanak:

- Kisebb-nagyobb méretű, egyéni és közös kompozíciókat létrehozni.
- Színeket keverni.
- Élményeiket, tapasztalataikat emlékezet és képzelet alapján vizuálisan megjeleníteni.
- A képi kifejezés változatos eszközeit alkalmazni.
- Közvetlen megfigyeléssel formát mintázni.
- Emlékezetből ábrázolni.
- Saját elképzeléseik alapján tárgyakat díszíteni.
- Együtt alkotni (vegyes technikával, montázsalkotásokkal stb.), értékeljék és vigyázzanak egymás munkájára.
- Tervezni

Alkalmazzák:

- Az elsajátított technikákat: papírtépés, vágás, hajtogatás, ragasztás, varrás, mintázás, stb.
- Egyéni ötlet szerint használják a különféle anyagokat: textil, agyag, gipsz, karton, hullámpapír, fa, kavics, homok, különféle termékek, növényi részek, stb.
- Alkotásaikban a legjellemzőbb jegyeket, karaktereket jelenítsék meg.
- Emberábrázolásukban a részformák, egyszerűbb mozgások megjelenítését.
- Ismereteiknek megfelelően az eszközöket használják.
- Kedvenc illetve ismert színeit
- Az általuk készített alkotásokkal díszítsék környezetüket.

VI/6. MOZGÁS

Célunk a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése, felfrissítése. Rendszeres testedzéssel a helyes életmód, a fizikai edzettség megalapozása.

A mozgásos játékokban, a testnevelésben rejlő képességfejlesztő lehetőségek mind a négy területet érintik: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség.

A fentieket figyelembe véve olyan kognitív, személyes, szociális és speciális kompetenciákat fejlesztünk, melynek segítségével a gyermekek mozgásteljesítménye hangsúlyozottá válik az óvodáskor végére.

A mozgás öröme a gyermek érzelmi világában meghatározó. A mozgás öröme az értelmi és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll.

A testmozgásoknak igen nagy szerepe van az egészség megőrzésében. A sokszínű mozgásfejlesztés a mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a téri tájékozódást, a helyzetfelismerést, az alkalmazkodóképességet, kitartást.

A testnevelés foglalkozások alkalmával a mozgásfejlesztés komplex módon hat a gyermeki személyiségre, ezeket a következő személyes és szociális motívumok befolyásolják: versengési szellem, győzni akarás, kitartás, összetartozás.

A gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékokban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül.

Az óvodapedagógus feladatai, a gyermeki tevékenységek

- A kötelező testnevelés foglalkozást, az egyéni mozgásfejlesztést a tornateremben és a sportpályán oldjuk meg.
- A mindennapos testnevelést a tornateremben, csoportszobában, illetve a szabadban tartjuk.
- A gyermek testi fejlettségének, képességeinek figyelembe vétele.
- A gyermekek életkorával összefüggő természetes mozgásformák elsajátításának feltételeit megteremtjük. A legjobb lehetőség erre a szabadban nyílik. (csúszás, kúszás, mászás stb.)
- A nevelés célkitűzéseinek megfelelően jókedvvel, vidámsággal, dicsérattal, buzdítással vesszük rá a gyereket, hogy akaraterejét megfeszítse és tudja irányítani azt.
- Biztosítjuk gyermekeinknek a mozgás lehetőségét, hogy sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek az alapvető mozgásformák gyakorlása által, folyamatosan fejlődjön mozgásuk, és egyensúlyérzékük, elősegítve harmonikus, összerendezett mozgásuk kialakítását.
- A mozgás és pihenés egyensúlyának biztosítása megfelelő napirenddel.
- A szabad levegőn való tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítása.
- Az egészséges életmód megalapozása, kialakítására nevelés.
- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése.
- A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése a mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.
- Helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatása.
- A feltételek, megfelelő tornaszerek biztosítása a gyermekek szabad mozgásgyakorlásához.

- Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra.
- A szabad mozgás, a természetes mozgások alakítása, fejlesztése.
- Pozitív személyiségtulajdonságok erősítése.
- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képesség fejlődésének elősegítése.
- Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.
- Egészséges versenyszellem alakítása.
- Testi képességek alakítása, fejlesztése (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, testtartás).
- A légző, keringési, csont és izomrendszer teljesítőképességének növelése, figyelemmel kísérve a mozgásfejlődés lépcsőfokait.
- A térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Az alkalmazkodó képesség fejlesztése.
- Mozgáskoordináció alakítása.
- A szem-, kéz-, láb koordinációjának fejlesztése.
- A nagymozgások, rugalmasság, egyensúly párhuzamos fejlesztése.
- A testrészek megismertetése, testséma ismerete.
- Az egyensúlyérzetet befolyásoló mozgások végeztetése.
- Változatos mozgástevékenység biztosítása a nap folyamán.
- A gyermekek testi épségének szem előtt tartása.
- Problémamegoldó képesség erősítése.
- Mozgással kapcsolatos szókészlet fejlesztése.
- Játékok: szerep-, utánpótlás-, futó-, szabály-, küzdőjátékok (húzás, tolás, emelés)
- Rendgyakorlatok: egyenes testtartás, vonal és köralakítás, fordulatok meghatározott irányokba.
- Gimnasztika, szabadgyakorlatok: kartartások, nyakizom gyakorlatok, kar-, láb- és törzsmozgások, testhelyzetek, ellenoldaliság ritmuskeresztezett mozgások végeztetése a mozgáskoordináció kialakítása érdekében.
- Koncentrációs mozgásgyakorlatok: kézi gyakorlatok (babzsák, szalag, karika, kendő, bot, stb.)
- Járások: egyesével-párosan, ritmusra, talajra rajzolt alakzatokon (egyenes, hullám, cikk-cakk vonal), gyorsabban-lassabban, tárgy kerülésével, tárgyon való átlépéssel, kis és nagy lépésekkel előre, hátra, oldalra, térd-, sarokemeléssel, tornaszer hordásával test előtt, mögött, fej felett, természetes járás irányváltogatással, speciális járássok, állatjárássok utánpótlása.
- Futások: lassan előre, hátra, lassítás-gyorsítás, akadályok leküzdésével, tárgyak megkerülésével, tárgyhordással, meghatározott irányba-jelre különböző testhelyzet felvétele, átlósan-helycserével, belegyorsulással, tempó-, irányváltásokkal, versenyfutás.
- Szökdelések, ugrások: helyben és haladva (páros lábon, egy lábon, váltott lábbal), akadályokon át (le, fel, át).
- Dobások, labdagyakorlatok: kétkezes alsó, felső dobás, hajítás helyből, terpeszállásból vízszintes, függőleges célba, labdafogások-labdaészlelés, labdagurítások-labdavezetések, labda fel-, és ledobások (alsó és felsődobások), labdahajítások.
- Támasz, függés és egyensúlygyakorlatok: talajon, szőnyegen csúszás, mászás, kúszás, egyensúlyozás vízszintes és függőleges irányban, gurulások.

- Foglalkozások a szabadban, a természetes mozgások gyakorlása. Az évszaknak megfelelően futó-, fogójátékok, valamint sor- és váltóversenyek, esetenként atlétikai vonatkozású gyakorlatok.
- Beszélőkör alkalmával utánzó- és finommozgások gyakorlása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Legyen igényük a mozgásra, örömmel tegyék azt.

Ismerjék:

- A természetes mozgások elemeit: fejemelés, kúszás, mászás, ülés, állás, járások, futások.
- Természetes járás ritmusát.
- A különböző alakzatokat.
- A tornaszerek, eszközök nevét.
- Testrészeiket.
- Óvodapedagógus iránymutatása, utasítása alapján megfelelően koordinálják mozgásukat.

Tudjanak:

- Mozgás közben irányt változtatni.
- Sort, kört és oszlopot alkotni.
- Egyensúlyozni egy lábon, szereken, emelt magasságban.
- Egy és páros lábon szökdelni.
- Átugrani kisebb akadályokat.
- Talajéréskor lefékezni.
- Állórajtból kiindulva 20-30 métert futni.
- Kislabdát hajítani távolba és célba, labdát vezetni helyben.
- Összerendezetten mozogni, megfelelő ritmust tartani.
- Kitartóan feladatokat elvégezni.
- Játékos és versenyhelyzetekben megfelelő akarattal, fantáziával, kreativitással részt venni.
- Alkalmazkodni a játékszabályokhoz.
- Megfelelő magatartásformák, erkölcsi tulajdonságok szerint mozogni (felelősségérzet, segítőkészség, sportszerűség, szolidaritás).
- Alkalmazzák az elsajátított gyakorlatsorokat és használják fel mindennapos mozgásos tevékenységükben.
- Magabiztosan mozognak.

VI/7. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE ÉS VÉDELME

A környezetünk, a külső világ tevékeny megismerése összetett folyamat.

Ezen a tevékenységterületen igyekszünk komplexitásában, összefüggéseiben megismertetni a gyermekeinkkel az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi világ formai,

mennyiségi, téri viszonyait, miközben pozitív érzelmi viszonyukat alakítjuk a természethez, az emberi alkotásokhoz.

- A nevelési célok és feladatok megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).
- Az óvodai nevelőmunkánk tervezésében és a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.
- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a **közösséghez való tartozás élményét**, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás, erdei óvoda stb.).

Az ember és a körülötte lévő élővilág bonyolult egyensúlyának megteremtésére és fenntartására irányuló törekvéseink ma már csak – az óvodai nevelésben is érvényesülő – átfogó szemléletmód alapján, a családdal való együttműködés – keretében lehetnek sikeresek. Nagyon fontos, hogy az óvodában végzett környezetvédelmi tevékenységünkben, a környezettudatos magatartás kialakításában a család is együttműködő legyen.

A környezeti biztonságot szolgáló nevelés egy újszerű gondolkodás és viselkedésmódot jelent.

A hajtóerőt a gyermeki kíváncsiság, felfedezési vágy, figyelem, koncentráció biztosítja. A megismerés során szükséges a környezettudatos viselkedés, a természet tiszteletére és szeretetére nevelés.

Nagyon sok élményt jelentenek a gyermekeknek a közös kirándulások, élményszerző séták és látogatások, melyek segítik, és erősítik a közösségi összetartozás érzését. Megismerhetik környezetük, az őket körülvevő világ szépségeit.

Az óvodapedagógus feladatai

- Megfelelő feltételek megteremtése a kísérletezésre, tapasztalásra, megfigyelésre.
- Szerzett tapasztalatok rendszerezése, elmélyítése.
- Felkészítjük a gyermekeket arra, hogy legyenek képesek a természettel és környezetünkkel harmóniában élni, felelősséggel gondoskodni róla, tudatosan cselekedni érte.
- A természet, az élővilág megismerése és közvetlen tapasztalatok szerzése érdekében sok időt töltünk a szabadban. Kirándulunk, sétákat teszünk, mely biztosítja a gyermekek számára a lehetőséget erre.

A környezetünkben található helyszíneket rendszeresen felkeressük.

Évente két alkalommal egész napos kirándulást tervezünk, egy alkalommal családokkal együtt.

Élményszerző kirándulásokat szervezünk.

- Komposztálás.
- Növény- és állatgondozás.
- Természetsarok.
- Kísérletezés.
- Állatkerti látogatás.
- Vadaspark.
- A tevékenységek szervezésének célja, hogy a gyerekek rácsodálkozzanak a környező világra.
- A tevékenység témáit az évszakok váltakozása, az állatok, a növények, az emberek élete, a minket körülvevő világ adják meg.
- Az évszakok változását és az azokkal kapcsolatos természeti jelenségeket célzottan kísérjük figyelemmel.
- Az évszakok váltakozása során az állat- és növényvilág megfigyelésére is mód nyílik.
- A minket körülvevő tárgyi eszközök és közvetlen környezetünk megismerésére naponta adottak a lehetőségek.
- Lehetőségeinkhez mérten múzeumokba is elmegyünk.
- Érték az emberi alkotás. Ebben benne foglaltatik az épített környezet, a népi hagyományok óvodai szintű ápolása.
- A szűkebb és tágabb természeti és emberi környezet megismertetése kiemelt.
- Legyen tisztában a gyermek nemzetiségével, hovatartozásával, ismerje hazáját, tudja, hogy Magyarországon él.
- A hétköznapi élet tevékenységeinek megismertetése. (vásárlás, sütés-főzés, takarítás, rendrakás stb.)
- Fontos a környezet formai, mennyiségi, téri viszonyainak megismertetése.
- Ismerjék meg az alapvető közlekedési szabályokat, közlekedés közben vigyázzanak egymásra és saját magukra.
- Gyermkeinknek segítséget nyújtunk ahhoz, Sokszerű tevékenységeken keresztül saját élményű tapasztalatszerzésben legyen részük. Környezeti nevelésünk hatékonyságát a „Madár ovi” projekttel is növeljük.
- Szelektív hulladékgyűjtés megszervezése.
- A komplex ismeretszerzés tervezése.
- Olyan képességek kialakítása, melyek szükségesek az ember kultúrája és környezet megértéséhez.
- Pozitív viszonyok, megfelelő értékrend és értékelés kialakítása.
- Az óvoda szűkebb és tágabb környezetének feltérképezése, konkrét természeti és társadalmi környezet megismerési lehetőségek számba vétele.
- Az óvodapedagógus modell szerepe, attitűdje, a környezethez való pozitív viszonyulása.
- Megfelelő ismerethordozók, eszközök biztosítása.
- Minél több közös élménygyűjtés lehetőségének biztosítása saját természeti és lakó környezetünkből.
- A felfedezés örömeinek érzékeltetése.
- Szerzett tapasztalatok rendszerezése.
- Ok-okozati összefüggések megvilágítása.
- A környezeti értékek felismertetése, tudatformálás.
- A környezeti fogalmak tisztázása, ismeretszerzés.

- Környezeti minőségjavító, tudatos, felelősségteljes cselekvés kialakítása (környezetbarát szokások, életforma).
- Tapasztalatok szerzése a természeti, emberi és tárgyi környezet elemeiről, megfelelő tájékozottsági szint kialakítása a gyermek saját környezetében.
- A szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása.
- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek teremtése.
- Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.
- A természetben való természetes mozgásformáknak helyt adva mozgásigényük kielégítése.

Ennek érdekében tervezzük

- Ismerkedjenek óvodai környezetükkel, a velük foglalkozó felnőttekkel.
- Ismerkedjenek testükkel, a végtagokkal és az érzékszerveikkel, funkcióival, ápolásával, az orvos gyógyító munkájával.
- Séták alkalmával gyakorolják a gyalogos és a tömegközlekedést. Figyeljék meg a közlekedési járműveket, s nevezzék meg.
- Figyeljék meg az évszakokat.
- Szerezzenek tapasztalatokat az időjárás jellemzőiről, az öltözködésről.
- Szerezzenek tapasztalatot különféle növényekről, gyümölcsökről, virágokról, fákról, zöldségfélékről.
- Az óvodakertben a helyi lehetőségek figyelembevételével valósul meg a zöldséges- és virágoskert, a gyógy-és fűszernövény rész stb.
 - Figyeljenek meg állatokat (háziállatok, házkörül élő-, vadon élő (erdei) állatok, tőlünk távol élő vadállatok, vízi állatok, madarak, bogarak, rovarok).
 - Szerezzenek tapasztalatokat a mindennapi életünk, környezetünk matematikai viszonyairól (egyértelmű hozzárendelés, alacsonyabb-magasabb, kisebb-nagyobb, sorba rendezés, kevesebb-több, rész-egész, mértani formák, rövidebb-hosszabb, téri tájékozódás, űrmérték, számlálás).
 - Beszélgessenek a családról, a család életéről, a családtagok munkájáról, életmódjáról.
 - Ismerkedjenek, figyeljék meg az évszakonként folyó munkálatokat a kertben.
 - Ismerjék az ünnepi készülődés varázsát.
 - Környezet óvása, védelme.
- Ismerkedjenek a környezetbarát szokásokkal, életformával (szelektív hulladékkezelés, csoporton belüli szelektív hulladékgyűjtés(papír, műanyag), vásárlási szokások).
- Az óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi

életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, megalapozására. (Kapcsold le a villanyt! Zárd el a csapot! ne folyasd a vizet feleslegesen!)

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Ismerjék:

- A családban élő idősebbek, fiatalabbak összetartozását, azokról való gondoskodást.
- A család szükségleteit.
- Az óvodában dolgozó felnőttek munkáját.
- Személyi adataikat.
- Az ember testrészeit, az érzékszervek funkcióját, védelmét, ápolását.
- A testnevelés, a sportolás fontosságát.
- A helyes tisztálkodás szokásait.
- A színeket, alapformákat.
- Az óvoda környékét.
- A környezetbarát viselkedési formákat.
- Életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományokat, szokásokat, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit.
- Szeretik és védik a természeti értékeket.

Tudják:

- A helyes közlekedés szabályait, halljanak a megkülönböztetett járművekről.
- Rendszerezni a járműveket a szerint, hogy hol közlekednek (vízen, szárazföldön, levegőben).
- Az évszakok nevét, jellemzőit, a napok, hónapok nevét, sorrendjét, a napszakokat.
- A környezetükben található növények, állatok főbb ismérveit, jellemző tulajdonságaikat, életmódjukat.
- Az évszakonként folyó munkálatokat a kertben.
- Azt, hogy a növények fejlődése, az állatok viselkedése és az időjárás között összefüggés van.
- Helyes táplálkozás fontosságát.
- Nevezzék meg környezetük tárgyainak színeit, alakját, méretét, rendeltetését.
- Lakóhelyüket, a hazánkat.
- A hétköznapi élettel járó tevékenységeket.
- Ünnepeinket és a hozzá kapcsolódó szokásokat.

Alkalmazzák:

- Ismereteiket, felhasználásával csoportosítsák a különböző témakörben tapasztaltakat, elhangzottakat.
- Az alapvető növény- és állatgondozási műveleteket.
- Élményeiket rajzban és szóban.
- A hallott és a megismert kifejezéseket.

Vegyenek részt:

- Örömmel az elemi természetvédelmi tevékenységekben (madáretetés, élőlények ápolása, óvása, kertészkedés, növényápolás.)
- Az óvodai környezetük formálásában (csoportszobában, udvaron, kertben).

VI/8. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

- A gyermek minden cselekedet játékként él meg. A munkajellegű tevékenység is játék a gyermek számára.
- A munkavégzés öröm, mely szükséglete a gyermeknek. Ezért kiemelten fontosnak tartjuk a való élet munkajellegű tevékenységeit. Célunk, hogy önként vállalt feladatokat, munkafolyamatokat végezzenek a gyermekek, melynek során megjelenik a közösségért való tevékenykedés öröme.
- Kiemelt cél az ünnepekre való készülődés örömeinek átélése, az akarat, a kitartás képességeinek kifejlesztése, a hiba, a tévedés jóvátételére való szoktatás.
- A munka aktív tevékenység, mely a játéktól elkülönül, de a gyermek játékként éli meg.
- Célunk megfelelő mintaadással, nevelőtevékenységgel a munkához való helyes viszony kialakítása.
- A „meg tudom csinálni!” érzése önbizalmát növeli, pozitív énképét erősíti, reális önismeretét alakítja gyermekeinknek.
- A munka jellegű tevékenységek a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának fontos pedagógiai eszköze, a gyermekek saját és mások elismerésére nevelésének egyik formája.

Az óvodapedagógus feladatai

- Óvodába lépésük pillanatától alakítjuk a munkavégzéshez szükséges képességeiket, készségeiket, viselkedési szokásaikat, gyarapítjuk ilyen jellegű ismereteiket. Az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható és átélhető a gyermekek számára. Megtanítjuk a gyermekeket a feladatok elvégzésére.
- A gyermeki kíváncsiságra, kitartásra, önfegyelemre, bátorságra, önbizalomra, segítőkésziségre, igényességre nevelünk. Alapvető követelmény az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése.
- A hagyományos óvodai munkavégzés mellett (önkiszolgálás, állat- és növénygondozás stb.), többféle munka tevékenységet is biztosítunk.
- Az önként vállalt feladatok végzése közben, a munkafolyamatok során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét.
- Baráti, egymást segítő kapcsolatok kialakításának segítése, támogatása.
- Megismertetjük velük az adott munka eszközeit, ésszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, azok sorrendjét.
- Megteremtjük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő, szükséges mértékű, a fejlődésüket szolgáló erőfeszítést igénylő változatos feladatok választásának lehetőségét, a differenciált bánásmódot alkalmazva.
- A folyamatos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező.

- Ügyelünk arra, hogy a fokozatosság elve érvényesüljön a munkafajták és mennyisége terén is.
- Megteremtjük a munkára készítető lehetőségeket.
- Biztosítjuk gyermekeink aktivitását, a lehetőséget erre.
- Nyugodt légkört, megfelelő helyet, időt, eszközöket biztosítunk.
- Ügyelünk rá, hogy a gyermekek az együttesen végzett munkában jusson sikerélményhez.
- Az önkiszolgálás, naposi munka és a közösségért végzett munka feltételeit megteremtjük.
- Ösztönözzük őket a környezet- és természetvédelmi munkára.
- A tevékenységhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

Gyermekei tevékenységek

- Szükségletekből fakadó tennivalók, testápolás, étkezés, öltözködés.
- Készítünk használati tárgyakat, játékeszközöket.
- A napirendbe illesztve lehetőséget biztosítunk munkavégzésre, pl. önállóan kenhetik a gyermekek reggeli alkalmával a kenyeret, meríthetik a levest.
- Sütés, főzés, befőzés, vendégvárás, előtte bevásárlás és az azzal járó munka és tevékenységek.
- Babafürdetés, babaruha mosás.
- Megbízások teljesítése önkéntesség alapján.
- Ünnepi készülődések (ajándékkészítés, díszítő munkák)
- Udvar és teremrendezések (kisebb tárgyak helyretétele, szállítása, rendrakás, levélgyűjtés, fagondozás stb.).
- Üzenetek átadása (épületen belül).
- Egyszerűbb játékok javítása.
- Segítségnyújtás a kisebbeknek (öltözködés stb.).

Növény- és állatgondozás:

- Megfigyelés tevékenykedtetéssel.
- Közreműködés növényápolásban, állatgondozásban felnőtt segítségével.
- Gyűjtő munkából származó anyagok, természeti kincsek elrendezése.
- Kerti munkák

Naposi munka:

- Étkezés előkészületeinek és befejezésének teendői.
- Terem és udvarrendezésben való részvétel (játékok, eszközök előkészítése, elrakása).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Ismerje:

- Saját képességeinek határait.
- A munkafolyamatokat, munkafogásokat.
- A munkavégzéshez szükséges eszközök, szerszámok célszerű használatát.
- A segítségadás lehetőségeit.
- Örömmel végezze a mindennapi élettel és az évszakokkal kapcsolatos munkákat.

Tudja:

- Gondozni, óvni a környezetében lévő növényeket, állatokat.
- Szükségeinek megfelelően önállóan végezni a saját személyével kapcsolatos teendőket.
- A közösségért végzett munkafolyamatokat végezni.
- Udvariasan, jól érthetően és pontosan átadni a fontos üzeneteket.

Önállóan:

- Egyéni fejlettségi szintjének megfelelő feladatokat végezzen.
- Teljesítse pontosan a megbízatásait.
- Legyen képes az eszközök megóvására, a saját és társai testi épségének megőrzésére.
- Törekedjen a vállalt feladatok elvégzésére.

VI./9. KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Az alapellátáson túli kiegészítő tevékenységeinket a szülők igényei alapján, a programunk, és a nevelési elveink szerint szervezzük. Ügyelünk arra, hogy az óvoda alapfeladata ezáltal ne sérüljön. Szerződő partnereink mozgástevékenységgel összefüggő tevékenységeket ajánlják, aktív nevelési időn túl, kikérve a gyermeket. Ezeket a programokat a nevelési év elején szülői igények alapján állítjuk össze.

VII./1. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE, FEJLESZTÉSE, INKLUZÍV NEVELÉS, KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK

Elsőrendűen fontos célkitűzésünk, hogy a gyermekek is elfogadják azt, hogy nem vagyunk egyformák, a gyengébbekhez való közeledés, a különbözőség elfogadása természetes legyen számukra.

A befogadó, elfogadó nevelés valamennyi óvodapedagógus sajátja, megértéssel, türelemmel fordulnak azok felé a gyermekek felé, akik más kulturális közegből érkezve, más szokásokkal, hagyományokkal rendelkeznek.

A tehetséges, valamiben kiemelkedő gyermekek nevelése a differenciált, egyéni bánásmód keretein belül történik.

Más kulturális közegből vagy hátrányokkal induló gyermekek zökkenőmentes beilleszkedése érdekében szeretetteljes légkörben, befogadó magatartással igyekszünk feléjük fordulni, az esélyegyenlőség feltételeit megteremtve. Mindehhez be kell vonnunk a szülőket, akik megértése és teljes körű elfogadása nélkül fent említett céljainkat a gyermekeknél nem tudnánk elérni.

A szociálisan segítségre szoruló gyermekekre, családokra különös figyelmet szentelünk.

Óvodánk egyik célja a valamilyen okból lassabban fejlődő és valamilyen zavarral küzdő gyermekek felzárkóztatása. Alapító okiratunkban pontosan szabályozott az SNI-s gyermekek befogadása.

Ez a felnőtt közösségtől nagyfokú felkészültséget és toleranciát kíván, a gyermekektől pedig megértést.

Teljes értékű emberek ők is, akik ha megfelelő, elfogadó környezetben növekednek, egész életük során bizonyíthatják is ezt.

Ennek a feladatnak a megoldásához ad segítséget az óvodában dolgozó gyógypedagógus fejlesztőpedagógus, óvodapszichológus, az utazó logopédus.

A fejlesztőpedagógus munkája

- A gyermekek szűrése és fejlesztési tervének összeállítása.
- Rendszeres foglalkozások végzése.
- Prevenciós feladatok ellátása.
- A gyermekekkel egyénileg vagy legfeljebb 2-3 fős csoportokban történő fejlesztő munka ellátása.
- A család teljes körű bevonása.
- Az óvodapedagógusok folyamatos tájékoztatása a gyermek helyzetéről, állapotáról, a hatékonyság érdekében. A gyermek csoportban való fejlesztésének kidolgozása.
- Általános éves fejlesztési tervet készít.
- Felméréseket végez, szűr és vizsgál.
 - tanköteles korú gyermekeknél
 - szükség esetén kisebb korosztálynál
- A felmérések két részre oszlanak:
 - anamnézis felvétele a szülővel
 - a felmérés elvégzése a gyermekkel
- A felméréseket mindig megelőzi a csoportokban való megfigyelés, illetve az óvónőkkel való konzultáció. Óvónői megfigyelésekre alapozva választja ki felmérésre a (nem tanköteles korú) gyermekeket a csoportokból, továbbá év közben is fogadja az arra időközben rászoruló gyermekeket.
- A feladatok magukban foglalják mindazon alapvető tudás illetve képességek feltárását, amelyek a gyermek, életkora átlagának fejlettségéhez szükségesek. Ezek: alapfogalmak kialakulása, szem-kéz koordináció, nagymozgások összerendezése, szociális érettség, együttműködési készség, pszichomotoros tempó, logikai képességek, dominancia kialakulása, érzelmi stabilitás stb.
- A gyermekek részére fél évre előre meghatározza a fejlesztés területeit és menetét.
- Kialakítja a 2-3 fős mikro-csoportokat illetve szükség szerint egyéni foglalkozást ír elő a gyermekeknek. A foglalkozások időtartama maximum 45 perc, azonban a foglalkozás ideje igazodik a gyermek szükségleteihez és életkori sajátosságaihoz.
- A gyermekekről minden esetben egyéni fejlődési lapot vezet.
- A gyermekeknél folyamatdiagnózist tart fenn.
- A fejlesztőpedagógus a teljes óvodai év alatt folyamatosan informálja a szülőket és családokat az „érintett” gyermekek fejlődésmenetéről.
- Együttműködik, valamint a fejlesztésbe a családon kívül bevonja az óvónőket, szükség esetén a logopédust, pszichológust is.
- A pedagógus folyamatos kommunikációt tart fenn és egyeztet a gyermekkel még foglalkozó szakemberekkel, illetve intézményekkel (logopédus, pszichológus, mozgásfejlesztő, terapeuta... stb.).

A foglalkozások jellege:

- A fejlesztő foglalkozások alkalmával mindig a nagymozgásoktól haladnak a finommotorika felé, illetve mindig érintik a figyelem fejlesztését és a téri tájékozódást (saját testen, térben, síkban). A játékos órák mindig magukban foglalják a részképességek fejlesztését. Ezek az óra változó elemei.
- A foglalkozás menete az Affolter-modell szakaszai mentén halad.
- A pedagógus lehetőség szerint alkalmazza az Ayres terápia eszközeit foglalkozásain.

A beszédfigyatekos és hallássérült gyermekek ellátását utazó logopédus és szurdopedagógus végzi, egyéni fejlesztési terv alapján.

VII/2. A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEK NEVELÉSE

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

Feladatok:

- Bizonyos funkciók tartós stagnálása esetén visszatérni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, ahol még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat el kell juttatni őt a következő szintre.
- A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel.
- Idő és lehetőség biztosítása a hiányosan elsajátított vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

Az óvodapszichológus munkája:

1. Beilleszkedési, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességekkel küzdő gyermekek terápiás megsegítése, tehetséges gyerekek azonosítása és gondozása, kérésre szakvélemény készítése.
2. Konzultáció egyénileg és csoportosan
 - az óvoda valamennyi pedagógusával történő, esetkezeléshez kapcsolódó konzultáció,
 - az óvodai beilleszkedés és óvodai életmódhoz való alkalmazkodás segítése,
 - együttműködés egyéni, csoportos, illetve az óvodát érintő problémák és módszertani kérdések kezelésében,
 - módszertani kérdések megbeszélése, új módszerek bevezetésének támogatására, csoportfeladatokhoz való segítségnyújtás,
 - speciális vagy kritikus helyzetek kezelése,
 - esetmegbeszélő csoport tartása óvodapedagógusok számára.

3. Pszichológiai ismeretek átadása a nevelési intézményben egyéni, vagy csoportos formában, a nevelőtestület számára.
4. Pszichológiai szempontok érvényesítése a társas kapcsolatok feltérképezésében és elemzésében
 - óvodai csoportba való beilleszkedés segítése,
 - csoportos megfigyelés szabad játék helyzetben,
 - társas kapcsolatok, közösség fejlesztésének segítése,
 - óvodai ellátás keretében javasolt csoportfoglalkozás a szakvélemény (saját mérés, vagy szakértői vélemény) szerint beilleszkedési, szocializációs, és képességfejlődési problémákkal küzdő gyermekek számára.
5. A preventív mentálhigiénés feladatok szervezésében való részvétel a nevelési intézményben az egyén, a csoport, és az intézményi szervezet szintjén.
 - a nevelési intézményben az egészségfejlesztési feladatok megszervezése, csoportfoglalkozások tartása, és segítségnyújtás,
 - elméleti és gyakorlati ismeretek átadása, előadások tartása és szervezése szülőknek, és pedagógusoknak, pl.: kommunikáció fejlesztése, stresszkezelés, konfliktuskezelés, agressziókezelés, drogprevenció.
6. Pszichológiai ismeretek átadása egyéni, vagy csoportos formában, a gyerekek számára.
7. Krízistanácsadás:
 - váratlan súlyos élethelyzetekben: kortárshaláleset, súlyos iskolai kudarcélmény, váratlan családi krízishelyzet a pszichés segítséget nyújt, illetve megszervezi segítségnyújtást,
 - konzultál az érintett pedagógusokkal,
 - továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.
8. Magatartási, viselkedési, és tanulási problémák előszűrése, javaslattevés a probléma további kezelésére
 - az óvónők által jelzett, vagy szülő által igényelt esetekben, beilleszkedési, szocializációs, és képességfejlődési problémák diagnosztikus vizsgálata, szakvéleményezése, - szükség esetén - szakértői bizottság elé irányítása, és javaslattevés a további gondozási feladatokra.
9. Előkészítő diagnosztikai vizsgálatok és pszichológiai vélemény készítése
 - iskolaérettségi vizsgálati javaslatához,
 - szakértői bizottságok elé irányításhoz.
10. Tehetséggondozás: tehetséges gyerekek azonosítása és gondozása.
11. Tanácsadás és ismeretterjesztés szülők számára
 - iskolaválasztási kérdésekben,
 - az óvodából az iskolába való átmenet segítése a gyermek vizsgálatával, és szülői tanácsadással,
 - nevelési tanácsadás szülők részére egyéni, vagy csoportos formában igény szerint,
 - család és óvoda együttműködésének segítése,
 - elméleti és gyakorlati ismeretek átadása: előadások tartása, és szervezése pl. szülőfórum, szülői értekezlet tartása,
 - szülőcsoport.

12. Kapcsolattartás

- Intézményen belül: folyamatos kapcsolattartás és építés
 - az óvoda vezetőjével, vezetőségével
 - pedagógusaival, szakmai munkaközösségeivel,
 - valamint a segítő szakemberekkel (fejlesztőpedagógus, gyermekvédelmi felelős, logopédus, pedagógiai asszisztens, orvos, védőnő, stb.).
- Intézményen kívül:
 - tankerületi Pedagógiai Kabinet szakmai közösségeivel,
 - a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel, vizsgálatra, egyéni pszichoterápiára és pedagógiai fejlesztésre irányítás,
 - Gyermekjóléti Szolgálattal esetjelzés, ill. a védelembe vett gyermekek gondozása kapcsán,
 - Családsegítő Szolgálattal,
 - további speciális szakintézményekkel.
- Szülőkkel: gyermekük esetének gondozása kapcsán, általános tájékoztatás és ismeretterjesztés.

13. Kutatás, elemzések végzése egyes csoportok, korcsoportok és meghatározott társadalmi-kulturális háttérű tanuló rétegek munkamódjának és munkakapcsolatainak vizsgálata, országos programok vagy helyi innovációk nyomon követése és segítése.

VII./3. KIEMELKEDŐ KÉPESSÉGŰ GYERMEKEK GONDOZÁSA NAGYCSOPORTBAN

Cél:

- A kiemelkedő képességű gyermekek alkotó-, önkifejező képességének érvényre juttatása
- A gyermek olyan többlet ismereteket kapjon, amelyekkel a hétköznapiak során nem találkozhat.

Pedagógiai programunkban az egészséges életmódra nevelés mellett a gyermekek „tehetséggondozása” irányított tevékenységi keretek között történik, mely hozzájárul a gyermekek korszerű látásmódjának alakításához.

A kiválóan kreatív gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket. A mi feladatunk, hogy segítsük őket a továbbfejlődésben, tovább erősítsük erős oldalukat.

Feladat:

- kiemelkedő képességű gyermekek felismerése, fejlesztése
- Művészet ismeretére, szeretetére nevelés
- Művészeti ág művelésére nevelés
- kreativitás, alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása

Azért tartjuk fontosnak az ilyen irányú „tehetséggondozást”, mert a gyermekek ugyanezeket a tevékenységeket folytathatják a kerületi iskolákban.

A gyermekek szüleik segítségével, az óvodapedagógusok ajánlásával nagycsoportos kortól választhatnak a három féle tevékenységből, melyen heti egy alkalommal vesznek részt a délelőtti folyamán.

Tevékenységi területek:

- Kézműves technikák fejlesztése---- „Művész-vár”
- Mozgás koordináció fejlesztése---- „Mocorgó-vár”
- Kreatív,logikus gondolkodás fejlesztése----„Tudás-vár”

VIII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Lelki, értelmi szociális kritériumai

- Legyen érdeklődő,
- érzékelése, észlelése megfelelően fejlett (téri tájékozódás, vizuális és akusztikus differenciáció, térbeli mozgásfejlettség, testséma kialakulása),
- emlékezet bevésés képessége,
- szándékos bevésés képessége,
- emlékezeti időtartam megfelelő legyen,
- szándékos figyelem megfelelő legyen,
- képi gondolkodás mellett szándékos gondolkodás alakuljon ki,
- beszéde érthető, folyamatos,
- életkorának megfelelő tempóban és hangsúlyozással fejezze ki magát,
- érzelmeit, gondolatait meg tudja osztani másokkal,
- tisztán ejtse a hangzókat,
- hallgassa végig és értse meg mások szóbeli közlését,
- képes legyen felnőttel, társaival kapcsolatot kialakítani,
- önállóság,
- önálló helyzetmegoldó képesség,
- véleménye van, ha nem ért valamit, kérdez.

Érzelmi, akaratí érettség

- Képes elszakadni családtagjaitól,
- tudja követni más felnőtt utasításait,
- van feladattudata,
- erőfeszítéseket vállal a teljesítmény eléréséért,
- kitartóan tud alkalmazkodni a szabályokhoz, szokásokhoz.

Elemi ismeretekkel rendelkezzen

Legyen:

- fogalma a környezetéről és önmagáról, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, tudja, kik tartoznak a családjába,
- tudja, hogy Magyarországon él és anyanyelve a magyar, illetve legyen tisztában vele, hogyha más nemzetiségű,

- ismerje fel a napszakokat, tudja az évszakok változásának rendjét, a gyalogos közlekedés szabályait,
- ismerje szűkebb lakóhelyét,
- a környezetében és az óvodában megismert növényeket és állatokat ismerje és gondozásukat, élőhelyüket tudja,
- az időjárás és az öltözködés összefüggéseit ismerje fel,
- a színek, az ízek, az alapvető anyagok közti különbséget képes legyen megkülönböztetni,
- elemi mennyiségi ismeretei szilárdak legyenek,
- differenciált vizuális észlelés:
 - alak, forma, szín pontos felfogása,
 - összetartó részek egészként való észlelése,
 - adott tárgyak térbeli helyzetének felismerése,
 - vizuális információk téri elrendezése.
- hallott információk pontos észlelése, megkülönböztetése,
- szóbeli készség, fogalomfejllettség,
- rövid idejű vizuális memória,
- a szándékos figyelem megfelelő kialakulása az iskolai tanuláshoz.

Testi fejlettség, egészségi állapot

Összerendezett, koordinált mozgás, szem-kéz összerendezett együttes mozgása jellemezze.

Legyen a gyermek:

- teherbíró, arányosan fejlett,
- mozgása összerendezett, harmonikus,
- finommotorikája, mozgáskoordinációja fejlett,
- legyen képes irányítani testi szükségleteit.

Az óvoda iskola átmenet

- A feladatok önálló elvégzéséhez, rendszerességhez szoktatás.
- Jártasságok, készségek, szokások, magatartásformák kialakítása.
- Tudatos megfigyeléshez, önálló gondolkodáshoz szoktatás.
- Beszédkészség fejlesztése.
- Testi erő fokozása.
- Az iskolában való helytálláshoz nélkülözhetetlen pszichikus működés megalapozása.

A kerületi Nevelési Tanácsadó munkatársai segítenek a speciális fejlesztésekben, az iskolaérettségi vizsgálatok lebonyolításában.

IX. HAGYOMÁNYOK

AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI

Tudatosan arra kell törekednünk óvodánkban, hogy az ünnepeket valódi tartalommal töltsük meg, és tanítsuk meg a gyerekeket- és rajtuk keresztül a családokat is- az ünneplésre.

Az a feladatunk, hogy újra felfedeztesse a szülőkkel és a gyermekekkel a magyar nép ünnepeit, hagyományait, azok belső tartalmát, esztétikáját.

Mint az egész nevelési folyamatban, ezen a területen is a család, mint első hagyományteremtő közösség a legfontosabb a gyermek számára.

A közösségi érzést erősítik a gyermekben a családi, óvodai és a tágabb környezeti ünnepek. Megtanulja, hogyan kell vendéget várni, hogy a másik személy milyen fontos nekünk, hogy megoszthatjuk az örömünket és a bánatunkat is. Így ebben a nyitottságban alakul a gyermek bizalma, mely az örömteli együttlét alapja.

Az ünnepre való készülődéssel (ajándékkészítés, vers- és énektanulás, csoportszoba díszítése.) teremtik meg a megfelelő hangulatot.

Fontos kötelességünk, hogy a néphagyományokon alapuló népszokásokat átmentsük a jövő számára, értékeit megőrizzük, és így a gyerekekben fokozatosan kialakul a népi-, nemzeti értékeinkhez, a szülőföldhöz való jó viszony, ragaszkodás.

Számtalan lehetőség van arra, hogy a nemzeti kultúra gazdag világából válogassunk, és szebbé tegyük ünnepeinket a változatos hangulatvilágával.(népdalok, népzene, népviselet, díszítőművészet, népi gyermekjátékszerekkel való ismerkedés)

Az ünnepek kiemelkedő események a gyermekek mindennapi életében. Perspektívát adnak, megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák a gyermekek összetartozását.

Az ünnepek előzményei és emlékei beilleszkednek gyermekeink természetes életmenetébe.

A tevékenységet várakozás előzi meg.

Az ünnep fényét emeli az ünnepi dekoráció, az ünneplő ruha, a meglepetések, az ajándékozás, a vendégvárás öröme. A gyermekek tapasztalatai segítik megismerni a szokásokat, néphagyományok és a tárgyi kultúra értékeit, szeretetét, védelmét.

A szülők, a családtagok is bekapcsolódnak a szervezésbe, előkészítésbe, és alkalmanként a lebonyolításba is.

Az ünnepeket tartalmasabbá teszi, hogy a gyermekek életkoruktól függően részt vesznek az előkészítésben, a kialakult hagyományoknak, és a szülői igényeknek megfelelően.

Ünnepek, jeles napok és hagyományaink az óvodában

- Születésnapok
- Névnapi napok
- Szüreti népszokások, szüreti bál
- Zenevilágnapja- Október 01.
- Állatok napja -Október 04.
- Márton nap -November 11.
- Adventi időszak
- Borbála nap December 04.
- Mikulás várás
- Luca napja December 13.
- Karácsony
- Farsang

- Március 15. Nemzeti Ünnepe
- Víz Világnapja -Március 22.
- Föld napja -Április 22.
- Húsvét
- Anyák napja
- Madarak, fák napja - Május 10.
- Gyermeknap
- Környezetvédelmi Világnap -Június 05.
- Évzáró ünnepély

Egyéb hagyományaink

- Mesevár hét
- Egészség hét
- Kirándulások – gyermekekkel, szülőkkel.
- Óvodakóstitó
- Ismerkedős nap az új gyerekekkel
- Iskolások visszahívása
- Játsszódélután rendezünk a gyerekeknek a szülők és az óvónők részvételével, melynek keretén belül kézműves foglalkozást tartunk, közösen készítjük el az ünnepi díszeket, jelképeket.
- Bábelőadást,zenés műsorokat szervezünk a gyermekeknek

Minden jelentős **jeles napot, (zöld ünnepet)** megtartunk: **Állatok napja, Madarak és Fák Napja, Víz Világnapja, Föld Napja, Környezetvédelmi Világnap.** Az ünnepekhez kapcsolódó változatos fejlesztő játékok, kísérletezések, megfigyelések, kirándulások jellemzőek. (Függelék: Zöld jeles napok a Hegyvidéki Mesevár Óvodában).

- Születésnapok, névnapok - felköszöntés csoportonként egyéni szokásokkal
- **Szüreti** népszokások, szüreti bál
- **Márton nap** „libás” játékokkal, lámpás felvonulással
- **Borbála nap:** Borbála ág hajtás, népi jóslat
- **Luca nap:** Lucázás, búzaültetés, gondozás, népi jóslat
- **Adventi** készülődés: minden nap változatos tevékenységek, amelyet az adventi naptár számkocskáiból varázsolunk elő, várakozással teli időszak.
- **Mikulás** várás: az ablakba kihelyezett cipőbe mindig találunk valami meglepetést, és sok egészséges dolgot (alma, narancs, dió,ogyoró, stb.) megfigyeljük, hogy a Mikulásnak odakészített tányérból elfogyott a finomság.
- **Karácsony:** a tornateremben közös Karácsonyfa csoportonkénti ajándékokkal, műsor az iskolások előadásában (a Virányos és a Zugligeti Általános Iskolákkal nagyon jó, közvetlen a kapcsolatunk)
- **Farsang hete:**(minden nap változatos programok) pizsama nap, fordított nap, csúfolódó-, télűző nap, a beöltözős napon mindenki természetes anyagból saját készítésű jelmezben érkezik, majd a hét lezárásaként a Farsangi mulatozáson a Kolompós együttes fergeteges zenéjére ropjuk a táncot.
- **Március 15.** Nemzeti ünnepünk alkalmával érkeznek hozzánk a huszárok. Huszárbemutató keretében ismerkedhetnek a ruhájukkal, fegyverzetükkel, életmódjukkal, lovukkal és végezetül minden gyermek lovagolhat

- **Mesevár hét:** minden a mesevilág körül forog, vetélkedők, forgatag, komplexen változatos programok (állatmesék, természeti képek, mese tanulsága viselkedés normákat közvetít)
- **Húsvét** is egy-két hetes projekt: tavaszi nagytakarítás, dekorálás, húsvéti kalácssütés, hímes tojások készítése, jelképekkel ismerkedés, locsolóvers tanulás, majd az udvaron vagy a Harangvölgyi tisztáson megkeressük, hogy mit dugott el nekünk a Húsvéti Nyuszi
- **Anyák napját** is hosszadalmas előkészületek előzik meg: családi összetartozás, szeretet kiemelésével titkos ajándékok készítése, versek, dalok tanulása, a köszöntés helyszínének (babaszoba) ünnepivé varázsolása és a napján vendégváró sütemény készítése
- **Az évzáró ünnepélyen** az egész évben tanult mesék, versek, dalos játékok anyagából összeválogatott műsorral lépünk fel a tornateremben erre az alkalomra rögtönzött színpadunkon
- **Gyermeknap** alkalmából minden évben valami különleges meglepetésben részesülnek óvodásaink (kirándulás, mozgásos játékok, egészséges sütemények)
- **Egészség hét** alkalmával minden nap változatos programok várják a gyermekeket és szüleiket is: sport nap mozgásos játékokkal, erőpróbák, ugráló vár, zöldség-, gyümölcssaláták, egészséges frissítők, stb. Az anyukák, apukák, nagyszülők együtt a gyermekekkel sportolhatnak, nevelhetnek, örülhetnek a csodaszép időben, jó levegőn együtt eltöltött tartalmas időnek, és nagyon sok változatos, egészséges salátákat, frissítőket fogyaszthatnak. A családok szemlélete is alakítható a gyermekeken keresztül!!

X. A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG, AZ ÓVODÁBAN A GYERMEK BIZTONSÁGÁT ÉS EGÉSZSÉGÉT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK, BIZTONSÁGI INTÉZKEDÉSEK ÉS A GYERMEKVÉDELMI MUNKA

A részletes szabályozást az óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata, az ÁNTSZ előírásai, a fenntartói Esélyegyenlőségi Program, valamint a bevezetőben felsorolt szabályozó intézkedések tartalmazzák.

Az óvoda óvó-védő szolgálata a gyermek érdekében, biztonsági intézkedések, melyek a házirendben részletesen szabályozottak, közvetlenül programunk végrehajtására irányulnak:

- Az óvoda területén belül a gyermekek felügyelet nélkül nem maradhatnak, a nyitva tartás egész ideje alatt azt biztosítani kell.
- A biztonságos környezet megteremtésére ügyelni kell, az egy időben felkínált sokféle tevékenység csak így képzelhető el.
- A kirándulások és sportolás alkalmával ügyelni kell minden területen és minden körülmények között biztonságos környezeti és balesetmentes feltételek megteremtésére.

Egészségügyi védelem

- Tiszta, egészséges körülményeket biztosítunk az óvoda valamennyi helyiségében, a közösségi terekben, az étkezést előkészítő helyiségekben, betartva az ÁNTSZ és egészségügyi szervek előírásait.

- Minden óvodai dolgozó figyel arra, hogy a gyermek az időjárásnak megfelelően legyen öltözve.
- A balesetek megelőzését körültekintően végzi.
- A kirándulásokat követően alkalmankénti szűrést végez. (pl. kullancs vizit)
- Tartjuk a kapcsolatot az óvoda orvosával, védőnőjével, az évenkénti és alkalmoszerű rendszeres szűréseket szorgalmazzuk.

Gyermekvédelem az óvodában

Ezt a feladatot a gyermekvédelmi felelős végzi, éves munkaterv alapján, mely tartalmazza az alapelveket, intézkedések szintjeit, a szociális hátrányokat célzó tevékenységi formák rendszerbe foglalását. Tevékenysége:

- Év eleji felmérések.
- Adatlap felvétele.
- Jelzés az illetékes intézmények, hatóságok felé.
- Együttműködés a családokkal, az óvoda vezetőjével és a segítő társintézményekkel.

A gyermekvédelem kiterjed:

- Mentális problémák esetén, értelmi-, érzelmi-, szociális-, viselkedésbeli zavarok esetén.
- Olyan egészségkárosodás esetén, amelynek kiküszöbölésében a család nem tud vagy nem akar segíteni.
- Szociális problémákkal küszködő családokra, abban az esetben, ha a gyermek egészsége forog kockán.
- Különös gondot fordít a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.
- Érdeklükben együttműködik a Gyermekjóléti szolgálatokkal, a hatóságokkal.

A Nemzeti Köznevelési Törvény előírásainak megfelelően figyelemmel kíséri a rendszeres óvodába járást, amennyiben azt a szülő megszegi, az óvodavezetővel együtt megteszi a szükséges intézkedéseket.

Óvodai szociális segítő szolgáltatás

Az óvodai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt az óvodába járó gyermeknek, a gyermek családjának és az óvoda pedagógusainak.

- Az óvodai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermekvédelmi feladatokat lát el.

Ennek keretében segíti

- a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,
- a gyermek családját a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,
- prevenciós eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és
- a jelzőrendszer működését.

Az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai szociális segítő a gyermekvédelmi felelőssel együttműködésben látja el.

X/1. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

Bármilyen hátrányos helyzetből származó lemaradás csakis szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve ellensúlyozható. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családoorientált szemlélet, valamint az interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Szervezési feladatok

- Integrációt elősegítő csoportalakítás
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása

Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység

- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása)

- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás)

Óvoda-iskola átmenet támogatása

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotás vágya szükséges szintjének kialakítása)
- Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás)
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
- Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (Papa-mama klub, farsang, karácsony, anyák napja,

Intézményi önértékelés, eredményesség

- Intézményi önértékelés készítése
- Eredményesség (indikátorok teljesülése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban

Várható hatások, eredmények

- A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.
- A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.
- Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket.

X/3. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen

- az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál
- az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során
- a teljesítmények értékelésénél
- az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során
- az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során

Intézményünk éves munkatervében tervezi az esélyegyenlőségi terv megvalósítását segítő konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelősöket és a határidőket. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, a szükséges korrekciókat megteszi.

XI. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

Család- óvoda kapcsolata

Számunkra a családdal való együttműködés keretei a legfontosabbak. Szerencsések vagyunk, mert az óvodai élet természetéből fakadóan mindennapi kapcsolatot tartunk. Fontosnak tartjuk, hogy észrevételeinket a gyerekekről közöljük, teljes körű tájékoztatást adjunk az óvodában történekről, meghallgassuk a szülői véleményt. Az eredmény ettől az együttműködéstől függ.

Fontos, hogy érezzék a szülők, hogy mi segítőtársak vagyunk, hogy bennünk mindig támaszra lelnek az egész óvodai nevelésben. Törekszünk arra, hogy óvodánk működésére a nyitottság, a szeretetteljes párbeszéd, és a kölcsönös megbecsülés legyen jellemző. Az óvoda dolgozóitól elvárható, hogy megértő magatartásukkal, példamutatásukkal ezt elősegítsék.

Elsődleges, hogy az óvónő mindig reálisan tájékoztassa a szülőket. Tisztelje érzelmeiket, mindig tapintatosan és segítőkészséget kifejezően nyilvánuljon meg. Hallgassa meg az óvónő a szülők véleményét, gondjaikat, és, hogy közösen találják meg a megoldást. A szülők kérését, javaslatát, esetleg bírálatát vegye fontolóra. A jó kapcsolat kialakításában és megőrzésében lényeges az is, hogy a szülő bizhasson az óvónő diszkréciójában.

A szülők tájékoztatásának módjai:

- Amennyiben elengedhetetlenül szükséges – a gyermekcsoport életét nem zavarva -, érkezéskor, távozáskor rövid, naponkénti párbeszéd.
- Az óvoda honlapján
- A hirdetőtáblára elhelyezzük az óvoda életével kapcsolatos tudnivalókat, aktuális híreket.
- A gyermekköltözőkbe levelesládát helyezünk el, ahová a szülők bedobhatják javaslataikat, kéréseiket, ötleteiket.
- Szülői Közösség segítségével kör e-mail - en keresztül.

Az együttműködés keretei:

- Szülői értekezletek évente három alkalommal, igény alapján többször.

- Fogadóóra a négy szemközti találkozást igénylő témák megbeszélésére ad alkalmat. Előzetes megbeszélés alapján bármikor rendelkezésre állunk.
- Eseti megbeszélések a gyermekkel kapcsolatos észrevételeinkről, ha a gyermek helyzete úgy kívánja.
- Az óvoda és a család közötti jó kapcsolatot segíti, ha a szülőket is bekapcsolódnak az egyes óvodai és óvodán kívüli programok megszervezésében az óvónőkkel együtt, részt vesznek azokon.
- Közös kirándulásokat szervezünk.
- SzMK értekezlet - A szülők köréből- nevelői és szülői igény szerint összehívható.
- Céljainkról, feladatainkról és feladatrendszerünkéről folyamatosan tájékoztatjuk őket és kíváncsiak vagyunk véleményükre.
- Az óvoda iránt érdeklődő szülők „óvodakóstoló” nap keretében ismerhetik meg az intézményt.
- A felvételt nyert gyermekek és szüleik számára augusztusban „ismerkedős” délutánt tartunk.
- Szülői kezdeményezésre egyéb, a gyermekek érdekeit szolgáló és az óvoda működését segítő programoknak is helyt adunk.

Egyéb kapcsolataink

- A hagyományörző művészek, színészek, bábosok, zenészek meghívása hozzájárulnak a gyerekek élményeinek gazdagításához.

Kiemelten fontos kapcsolataink:

- A fenntartóval, Budapest, Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzattal
- Oktatási Bizottsággal,
- Oktatási és Kulturális Iroda munkatársaival,
- Városüzemeltetési Irodával,
- GESZ, MÁK - al
- Kerületi és országos szinten más óvodákkal kölcsönös tapasztalatcserékre, látogatásokra törekszünk, hogy megismerjük szakmai tevékenységüket (különböző nevelési programok, módszerek, jó gyakorlatok).
- Az óvoda a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn. Amennyiben pályázati forrás áll rendelkezésre és a fenntartóra többletkötelezettséget nem ró, szakmai tanulmányút szervezése külföldi magyar óvodákba és külföldi óvodák fogadására.
- Kerületi Bölcsődékkal.
- Kerületi Iskolákkal
- Budapest Főváros Pedagógiai Szakszolgálat, XII. kerületi tagintézményeinek
- Családsegítő, Gyermekjóléti Szolgálat
- Gyermekorvossal, védőnővel, ÁNTSZ – el
- FH Gastro KFT.-vel (konyha)
- Dietetikussal
- Egészségügyi Alkalmassági Orvosi Ellátással
- Magyar Madártani Egyesülettel
- Hunniareg Pedagógiai Nonprofit KFT. vel

Továbbá

- A Pető Intézettel, annak óvodájával. A főiskolai hallgatók gyakorlati képzésén túl a rendszeres tapasztalatcserék, látogatások gazdagíthatják a pedagógusok szakmai tudását.
- Szakmai kapcsolatainkat fővárosi, országos szinten is ápoljuk.
- Fejlesztőpedagógus szakszolgálatokkal való együttműködés.

XII. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS

A program elemzése, értékelése

- Az intézmény SZMSZ-e részletesen tartalmazza az ellenőrzés, értékelés alapjait. Az év közbeni ellenőrzés ütemezését az óvoda éves munkaterve tartalmazza. Az ellenőrzés folyamatában jelentős szerepet töltenek be a csoportokban végzett tervező, értékelő, dokumentációs munkák.
- Az értékelés területei: az intézmény tevékenység- és feladatrendszere, a program megvalósulásának tapasztalata.
- A nevelőtestület szakmai fejlődése, felkészültsége, kapcsolatok elemző értékelése.

A gyermek fejlődésének nyomon követése, értékelése

- Anamnézis lap - a szülőkkel együtt töltjük ki.
- Egyéni fejlődést nyomon követő napló, személyiség lap.
- A gyermekről készülő egyéni feljegyzések.

A csoportok ellenőrzése, értékelése

- A programban meghatározott alapértékek alkalmazása.
- A csoport nevelési-, fejlesztési terve, egyéb dokumentáció.
- Tevékenység rendszer.
- Fejlesztési tartalmak
- Nevelő-fejlesztő munka.
- Nevelés feltételei, nevelői hatékonyság.
- Csoport neveltségi szintje.
- Óvónők felkészültsége.
- Dolgozók összhangja.

A pedagógusok értékelési rendszerét a nevelőtestület által kidolgozott teljesítmény értékelési rendszere határozza meg.

XIII: A NEVELŐTESTÜLET TAGJAI SZÁMÁRA AJÁNLOTT SZAKIRODALOM ÉS EGYÉB FORRÁSANYAG

- Az óvodapedagógusok a nevelői szobában rendelkezésre álló szakirodalmat használják könyvtári rendszerben
- Elősegíti a csoportban folyó nevelői munka tervezését

- Az óvodai neveléssel, fejlesztő pedagógiával és az aktuális törvényi változásokkal kapcsolatos folyóiratok széles tárháza rendelkezésére áll az óvoda dolgozóinak
- Minden csoportnapló mellékletét képezi a szakmai munkaközösségek által összeállított „játékgyűjtemények, projekttervek”, amelyek nagyban elősegítik hatékony tervezést

ÖSSZEGZÉS

Pedagógiai programunk az érvényben lévő törvények és jogszabályok figyelembevételével, az egyenlő hozzáférés biztosításával mindenoldalú, összetett személyiségfejlesztést tesz lehetővé, azon képességek kialakítását célozza, melyek segítségével óvodásaink jól érezhetik magukat, szeretetben, teljes körű odafigyelésben, értékes tevékenységek felkínálásán keresztül tartalmasan tölthetik nálunk mindennapjaikat.

A program nyilvánosságra hozatala

Az óvoda honlapján a program rövidített változatát ismerhetik meg az érdeklődők. Az óvodánkba járó szülők a mindennapok során a nevelői szobában elhelyezve találhatják meg. Jelentkezéskor a szülők a program teljes terjedelmét megismerhetik, melyet az irodában helyezünk el.

Az Óvoda nevelési programjának érvényességi ideje

Elfogadásától számítva határozatlan időre szól. Módosítása szerkezeti, szervezeti átalakítás miatt nevelőtestületi döntés alapján, illetve jogszabályi, törvényi változás miatt szükséges.

Budapest, 2021.09.01.

óvodavezető

ZÖLD JELES NAPOK A HEGYVIDÉKI MESEVÁR ÓVODÁBAN

TAKARÍTÁSI VILÁGNAP: SZEPTEMBER 20.

Takarítási világnap: nem kötődik egyetlen konkrét dátumhoz sem. Minden évben szeptember 20-a körüli hétvégén, szombaton ünneplik. Hivatalosan 1992-ben hirdette meg az ENSZ Környezetvédelmi Programja (UNEP).

Időközben átneveződött szemétszedési világnappá, ki így mondja, ki úgy.

Egy a lényeg, takarításra, szemétszedésre szólítanak fel ilyenkor az önkormányzatok, szervezetek, természetvédők.

Csatlakozzunk mi is ehhez, hiszen mindannyiunk közös érdeke, hogy tiszta, rendezett környezetben éljünk.

Mindannyiunknak közös felelőssége, hogy tegyünk is érte!

A világnap célja, hogy felhívjuk a figyelmet környezetünk tisztántartására. Ezáltal megértik a gyerekek, hogy a környezetszennyezés növényre, állatra, emberre mennyire veszélyes. A takarítási világnap alkalomszerű munka, ahol mindenki, kortól, nemtől, függetlenül megtalálja a számára megoldható feladatot.

Mit tehetünk az óvodában?

Végezzünk nagytakarítást a csoportszobában a gyerekekkel

„Tiszta udvar –rendes ovi” címmel szervezzünk szemétygyűjtést az óvoda udvarán, az óvoda környékén

Tiszta park: szedjünk szemetet a közeli parkban

Az udvaron gyűjtsünk össze a lehullott faleveleket, ágakat.

Figyeljük meg a szemetes – kukás autót, szelektív hulladékgyűjtő autót.

Ismerkedjünk meg a takarító és munkaeszközökkel.

Komposztáljunk: mi kerülhet bele a komposztálóba és mi nem.

Szervezzünk ruha és egyéb anyagok gyűjtését, amit felhasználunk, vagy készíthetünk belőle különböző tárgyakat.

Gilisztá komposzt készítése

Tevékenységek	
Külső világ tevékenység megismerése: 	- Séta a környéken, megfigyelések - Munkafeladatok vállalása - Kerti szerszámok (gereblye, lapát, seprű, talicska) - Növényi hulladék behordása a komposztba - Kert gondozása közben az apróbb állatok megfigyelése: hangya, giliszta - Néhány földigiliszta begyűjtése - Vásárlás a piacon - Tárgyak válogatása - Talaj élővilága - Zöldbe öltözünk - Az óvoda mellett található szelektív kukával ismerkedés.
Verselés, mesélés: 	- A rest lány - Tasnádi Éva: Borika takarít - Nagytakarítás a napnál - Fésűs Éva: Szívtelen csigabiga - Páskándi Géza: Konyhakertben, s a kert körül - K. Kovács András: Szorgos népség - Kovács Barbara: Öcsike és a földigiliszta - Nemes Nagy Ágnes: Kukások - Bartos Erika: Kukásautó - Kis kakas gyémántfélkrajcára - Mosakodó mondóka
Ének, zene, énekes játék: 	- Kecse ment a kiskertbe - Én kis kertet keltettem - Zöld paradicsom - Csigabiga - Gryllus Vilmos: Hangyák fekete serege - Porszívó dal
Szólások, rigmusok:	- „Rakjunk, rakjunk rendet, csodálatos rendet, ha mindenki segít, egy-kettőre rend lesz” - Pajtás, pakolás! Ki az ügyes óvodás? - Összepakolunk, szép rendet rakunk, egy-kettőre kész is vagyunk. - Szedjük, kapjuk, a helyére rakjuk. - Vége a játéknak, minden gyerek rendet rak. A sok játék erre-arra, azt suttogja, vigyél haza. - Rendet rakunk, összepakolunk, mindent széppé varázsolunk - Kis állat a hangya, de nagy a szorgalma, szorgalmas a méh is, olyan leszek én is.

Rajzolás, mintázás, kézi munka: 	- Csodálatos természetrajz (képzelet) - Üveg váza dekupázsolása - Műanyag flakonból virág készítése - Elrontott papírból mozaikkészítés - Ceruza forgácsból virág vagy váza készítése - Kupaknyomda készítése - Hangszerkészítés
Mozgás: © Can Stock Photo - csp5193830	- Kupakkal célba dobó verseny - Kupak felszedése lábbal - Lépegető – egyensúlyozó járás konzervdobozból - Tekejáték konzervdobozból - Mozgásos játékok a szabadban - Állatok utánzása - Séta, kirándulás
Anyanyelvi játékok	Játék: kis kanál, nagy kanál. Mit veszek a piacon.... szólánc nyelvtörők, találós kérdések Dramajátékok: történet szöveg, Pl.: A kis botanikus...
Matematikai tartalom: 	- Becslések, mérések - Formák összerakása, megnevezése - Számlálgatás - Halmazképzés
Gondozás:	- Tiszta kézzel, higiéniai szokások - Környezettudatos magatartás kialakítása - Pozitív viselkedésminták kialakítása
Munkajellegű tevékenység: 	- Gyűjtőmunka: képek, eszközök a takarításhoz szükséges eszközökről. - Rendrakás, takarítás - Eszközök elmosása, sorrendben a helyére rakása
Kísérletek:	mosogatószeres kísérlet, színek oldódása.

ÁLLATOK VILÁGNAPJA - OKTÓBER 4.

Az Állatok Világnapját október 4-én ünnepeljük, hogy felhívjuk a figyelmet a felelős állattartásra. Az óvodába an azt szeretnénk, hogy gyermekeink ismerete gyarapodjon az állatokról és azok életmódjáról. Neveljük őket az állatok védelmére, fejlődjön az állatokhoz való pozitív viszonyuk, felelősségérzetük. Beszélgessünk a gyerekekkel a világkülönböző tájain élő állatokról.

Háziállatok

Vadon élő állatok

Távoli vidékeken élő állatok

Vízi állatok

Madarak

Rovarok

Tevékenységek	
Külső világ tevékeny megismerése: 	- Állatfajok fő fogalom alá sorolása - Állatok összehasonlítása, megkülönböztetése - Jellemző tulajdonságok sorolása - Látogatás az állatkertbe, vadasparkba, tanyára - Képek gyűjtése, válogatása, különböző szempontok szerint - Állatképek matematikája: halmazok létrehozása, közös tulajdonság megszervezése, halmazok számosságának változtatása, elemek hozzáadásával, elvételével - Állatokról szóló találos kérdések - Állatbúvóhelyek megépítése dobozokból, nagy építő elemből - Hová bújnak az állatok a hideg elől? - Mi lesz azokkal, akik itthon maradnak? Avarba, talajba, mocsárba - Vonuló madarak - Élelemgyűjtő állatok - Nemzeti parkok, rezervátumok védett állatairól pl. a szürke marha, a bivaly, a racka juh - Terepasztal készítése: medve barlang, mókus odú, lassú és gyors mozgású állatok, mekkorát ugrik a béka, kecske?

Verselés, mesélés: 	- A bátor kiscsibe - Az aranyos tarajos kiskakas - Kányádi S. Kotkodács - Brémai Muzsikuskok - Nemes Nagy Ágnes: Szorgalom - Sarkady Sándor: Kutykurutty - Czeglédy Gabriella: Csigaélet - Rigó Béla: Nálátok laknak-e állatok? - Rónay György: Mondd, szereted az állatokat?
	Állatmesék: Többek között: Móricz Zsigmond, Kormos István, Móra Ferenc verses meséi Versek az állatok őszi készülődéséről: a gyerekek szókinszének, fogalmainak bővítése a „szülő” állatok és kicsinyeik nevével. Beszélgető körök témái: - Az ember és az állat - Ház körül élő állatok - Vadon élő állatok - Személyes élmények az állatokról (hogyan beszélnek az állatok)
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: 	Állatokról szóló dalos játékok: Én elmentem a vásárba, A part alatt. Hogy a csibe? Hová, mégy te kis nyulacska? Állathangok felismerése, Mondókák, énekes játékok. ÉZO dalai Törzsök dalai Gyryllus Vilmos dalai
Rajzolás, mintázás, kézi munka: 	Állatkerti, vadasparki látogatások feldolgozása: - Festéssel, - Agyagozással - Termésfigurák készítésével - Síkbábok, ujjbábok készítésével - Kiállítás szervezése - Emlékezet utáni rajzok, munkák készítése különböző technikával.

Mozgás: © Can Stock Photo - csp5193830	- Állatok mozgásának utánzása - Megelevenítő, utánzó mozdulatok, - Nem kell az állatoktól búcsút inteni, hiszen a mindennapi testnevelésben velünk lehetnek (csúszás, mászás, kúszás, tekeredés, sánta róka, békaugrás, pókjárás, csiga, rákjárás stb.) formájában.
Matematikai tartalom: 	Állatok matematikája: - Testméreteik összehasonlítása - Testrészeik formája, számossága - Lábak száma, farkuk hossza, fülük jellegzetes alakja - Lábnyomaik - Madarak számlálása Kiállítások matematikája: az elrendezés méretei, szimmetriai viszonyai. Az építések matematikája: - Az agyagozás, gyurmázás műveletei: a lapítás, a gömbölyítés, a sodrás, a mélyítés, mind-mind az alakzatok tulajdonságai. - Ágak, levelek, termések, zöldségek felhasználásával készült fészkek, odúk, házak formái és méret azonosságok.
Állatok titkos megfigyelései lehetnek: 	- Hangok a talajon, szőr-toll maradványok felfedezése - Állatok tudnak gondoskodni önmagukról, de nehéz körülmények között, szükségük van az ember segítségére, gondoskodására. - Korhadt fatörzsek élővilágának vizsgálata
Találós kérdések, szólások közmondások állatokról.	Fényes szőrű, hosszú farkú, ne húzd meg, mert hegyes karmú. Mi az?(macska) A szabad mezőre, gyakran kísétálok, pedig házamtól, soha meg nem válok. Mi az? (csiga) Négy lába van, lompos farka, Te is tudod, ravasz fajta. Mi az? (róka) Olyan, mint egy virágszirom, ide-oda lebben, napsütötte réteken, illatos szelekben. Mi az? (pillangó) Éjjel, nappal földet túr, a föld alatt ő az úr, mellső lába az ásója, kertész uram bosszantója, két szemével alig lát, rajzfilmekben, jó barát. Mi az? (vakond) Nagyon sok található: Antal Judit: Mi lennék, ha állat lennék? című könyvében.

Fejlesztő játékok	„Kapt el a labdát” A játékosok körben ülnek, vagy állnak, és mindenki válasz magának egy állatnevet. (Mi lennék, ha állat lennék?)Majd az első játékos a kör közepére áll, kiáltja egyik társa állat nevét, és feldobja a labdát, aztán gyorsan a helyére fut. Akinek az állat neve elhangzott, annak oda kell futnia, és el kell kapnia a labdát, mielőtt az kettőt pattanna. Ezután ő dobja fel a labdát, és ő kiált egy nevet. Lehet könnyíteni: a középén álló csak leteszi a labdát a kör közepére. Rá is néz arra, akit választ. És így tovább. Ez a játék a figyelmet és a gyorsaságot fejleszti. „Baglyok éjjel-nappal” A gyerekek párt választanak. Az egyikük bagoly lesz, a párja pedig a fa, ahol lakik. A baglyok, jól megnézik, hogy ki a fájuk, aztán leguggolnak eléjük, és elalszanak, mert nappal van, hiszen ilyenkor a kis baglyok alszanak. Ha lekapcsoljuk a villanyt, vagy azt kiáltjuk, hogy éjszaka van, akkor a kis baglyok erre a jelre, elrepülnek vadászni, keringenek a fák között, zsákmányra lesve. Ha felkapcsoljuk a villanyt, vagy azt kiáltjuk, hogy nappal van, akkor a kis baglyok visszarepülnek a fájukhoz. Néhányszor ismételjük, aztán szerepcsere.
---------------------------------	--

A VÍZ VILÁGNAPJA-MÁRCIUS 22.

Az ENSZ 1992. Évi dublini környezetvédelmi konferencia javaslatára március 22-ét a Víz világnapjává nyilvánította, ezzel is jelezve, hogy milyen fontos feladat a víz védelme. A Föld 2/3-át víz borítja, de kb. 97%-ban sós és csak 3%-a édes víz.

A víz a természetben állandó körforgásban van. Életünk nem képzelhető el nélküle, szükséges a háztartásban, az iparban, tisztálkodásra, hűtésre, tisztításra.

Gyógyvizekkel gyógyítjuk magunkat, öntözzük vele a talajt, szállítunk és utazunk rajta, sportolásra is alkalmas, energiatermelésre felhasználják az erejét.

A vízi állatok és növények közül sokat szívesen fogyasztunk. Földünkön gazdag a készlet tavakból, folyókból, tengerekből, gyönyörködhetünk az általa létrehozott formákban.

Tevékenységek	
Külső világ tevékenység megismerése: 	- Játékos tapasztalatszerzés a vízzel kapcsolatban - Életelemünk a víz: emberek, állatok, növények - Látogatás a Tropikáriumban, millenáris parkban - Akvárium a csoportszobában, vagy látogatás egy állateledel boltban - Játékos kísérletek a vízzel: tárgyak a vízben, víz és talaj, víz és párolgás, vízzel telt pohár, mint zeneszerszám. - Matematikai tartalom: űrmértékek, mennyiség összehasonlítása - Akvárium berendezésekor a tér irányok alkalmazása - Gyűjtőmunka a víz világnapját megelőző héten - Víz körforgása - Víz hangjai - Közlekedés a vízen - A mi városunk folyója a Duna - Látogatás a Margit szigeten víztoronyhoz
	Tevékenységek: - Babafürdetés - Edények mosogatása - Játékok elmosása

	- Virágok locsolása - Gyümölcsök zöldségek mosása - Madáritató vizének kicserélése - Színvarázslat - Víz tulajdonságai - Színezők készítése vízparton és vízben élő állatokról
Rajzolás, mintázás, kézi munka: 	- Hajó hajtogatása - Képalakítás vízfestékekkel, temperával - Szívószállal festékfújás - Tablók készítése: téma: vízben élő állatok - Az állatokat – halakat, polipot, rákot. a gyerekek rajzolják meg, majd ők ragasztják fel a tablóra - Az uszodában egyéni rajz készítése - Dugó hajó készítése - Vizi növények kivágása és ragasztása a tablóra - Esőcseppek festése, vágása - Halformák vágása, matrósapkák készítése
Verselés, mesélés: 	- S.S: Kutykurutty - Weöres Sándor: Békák - Várnai Zseni: Akvárium (vershallgatás) - Zelk Zoltán: Páracska - Gerai Péter: Elbotlott a felhő - Kányádi S. Ballag a folyó (vershallgatás) - A patak meséje - Nagyravágyó felhőcske - Pöttömke piros vitorlása - Kányádi Sándor: Ének a forrásról - Mondóka: Megy a hajó. Tó vize, tó vize - Gazdag Erzs: A pisztráng és a patak
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: 	- Tavaszi szél vizet áraszt - Megy a hajó a Dunán - Mély kútba tekintek - Schubert: Pisztráng - Száraztónak nedves. - Víz, mint zeneszerszám: vízzel töltött poharakkal magas-mély érzékeltetése Handel: Vizi zene Által mennék én a Tiszán Gryllus Vilmos: Hajó Jégeső, Élet a tóban

Mozgás: © Can Stock Photo - csp5193830	- Séta a folyó parton - Séta a szigeten - Futás feladattal a Margitszigeti zöld gyepen - Futások, járások a szabadban - Állóképesség fejlesztése kirándulások alkalmával - Tűz, víz, repülő - Közlekedés vízi járműveken, hullámzó mozgás - Színcápa - Cápafogó - Páros játék, keresd meg
Fejlesztő játékok:	- Vízparton jártunk kelünk - Hullám játék - Mi jut eszedbe a vízről - Liccs-loccs-liccs-loccs-mit hozott a kis hajó?
Anyanyelvi játékok:	Légző gyakorlat: bűvárjáték Ajakartikuláció: halacska
Matematikai tartalom: 	Kísérletek a vízzel és megfigyelések

A FÖLD NAPJA – ÁPRILIS 22.

A természetvédelem lényegét egy kínai bölcs mondása hűen tükrözi: „Ha a jövő évről akarsz gondoskodni, vess magot, ha egy évtizeddel számolsz – ültess fát, ha terved egy életre szól – embert nevelj.”

Óvodánkban ez úgy valósul meg, hogy gyermekeinkben megalapozzuk a természet szeretetét, szépségének elemeinek, tisztaságának védelmét. Az a gyermek, aki mindezt megtapasztalja, megtanulja és magáévá teszi, később természetes módon védi ezeket az értékeket. A természet és az ember csak egymással szoros kölcsönhatásban és nem alá-, fölérendelő viszonyban élnek.

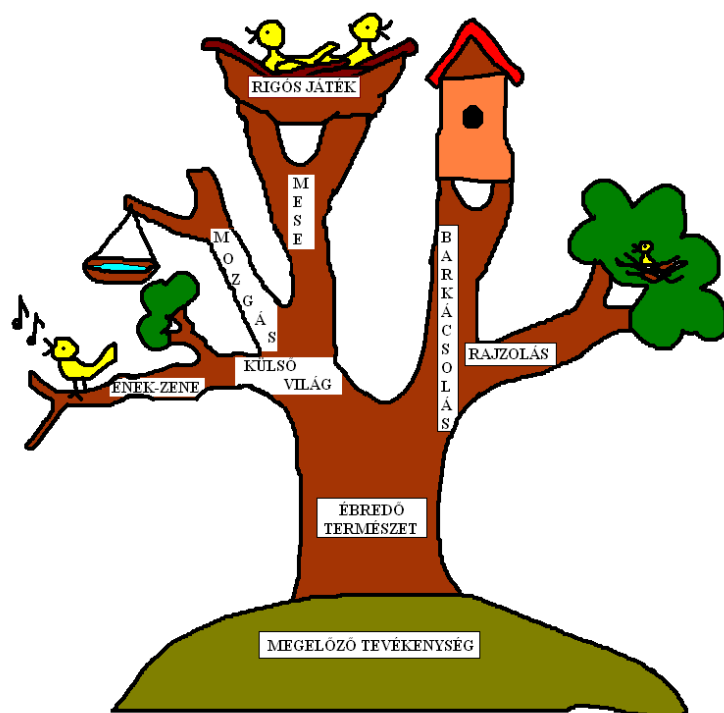
Tevékenységek	
Külső világ tevékenység megismerése: 	- Gyűjtő munka: újságpapír, eszközök, nagyítók, távcső - Gyalog v. kerékpárral érkezzenek aznap oviba. - Kiállítás szervezése - Kirándulás szervezése - Séták az óvoda közelébe - Látogatás a közeli kertészetben, fóliasátorban levő növények megtekintése - Piac látogatása - Zöldséges látogatása - Parkok megtekintése - Növények simogatása - Csendben hallgatózás a természet hangjainak megfigyelése - Ültetés az udvaron, a csoportszobában - Látogatás a millenáris parkba - Látogatás a könyvtárba, ott olyan könyvek keresése, ami a Földről szól - Beszélgetés az úrról - Planetárium látogatás - Élet a vízben - Élet a szárazföldön - Élet a levegőben - A kék bolygó - A földgömb használata - Szárazföldek, vizek, kontinensek - Élővilág a bolygón - A különböző kontinensek világa - Talaj tulajdonságai, lakói

	- A Föld az életterünk (víz, fény, talaj, légkör) - A Föld kering a Nap körül, évszakok, nappalok, éjszakák váltakozása. - Természeti jelenségek - A naprendszer bolygói
Rajzolás, mintázás, kézi munka: 	- Sajtós dobozból virágos kép - Papír gyöngykészítés újságpapírból (színes) - Tároló doboz tojástartóból – konzerves dobozból virágdísz - Halas konzervdoboz, hajó - Homokrajz - Aszfaltrajz - Barkácsolás hulladékokból - Kiállítás szervezése - Címkék rajzolása ültetéshez - Földgömbkészítés - Képalakítás
Ének, zene, énekes játék: 	- Süss fel nap - Esik az eső - Hold, hold, fényes lánc - Ess, eső, ess - Jean Michel Jarre: Oxygene - Beültettem... - Én kis kertem - Hallgatag erdő: Gryllus - Bújj, bújj zöldág - Iglice, szívem, iglice - Zöld erdőben, zöld mezőben
Matematikai tartalom: 	- Számolgotós, sorszámnevek, becslések, mérések, összehasonlítások - Formák összerakása - Túrázás matematikája: hosszabb-rövidebb, szélesebb-keskenyebb, közelebb-távolabb - Gömb-kör forma - Ültetésnél: - Lyukak mélysége - Egyenes, görbe - Palánták szétválogatása színek szerint - Több – kevesebb, ugyanannyi - címkézés - díszítés

Verselés, mesélés: 	- Fésűs Éva: Mókus Péter kiskertje - Fésűs Éva: Kié a virág? - Zelk Zoltán: A kis kertész - Jánky Béla: Faültetés (Madarak és fák napja) - Kányádi Sándor: Somvirág, somvirág - Gyárfás Endre: Hallgasd a csendet - Kányádi Sándor: Ballag a folyó - Erdőzöldítő és mező virágoztató királykisasszony - Flupi és a levegő - Az égig érő fa - Orbán Ottó: A Föld - Tarbay Ede: Minden ösvény, minden út - Tóth Eszter: Kirándulás - Zelk Zoltán: Az erdő - Kovács Zsóka: Esőben - Beszállni dír-dúr
Mozgás: © Can Stock Photo - csp5193830	- Futó-forgó játékok - Légző gyakorlatok - Séta - Kirándulás - Nyomkeresés - Állatok utánzása - Mozgásos játékok a szabadban - Munkálatok a szabadban - Játékok - Kukatündér - Buborékfújás - Biciklizés - A világűr: találd ki, hogy melyik bolygó vagyok?
Anyanyelvi játékok:	- Mondjunk növény neveket - Mondjunk állatneveket - Fújjuk a levegőt orron be, szájon ki, szájon be, szájon ki, orron be, orron ki, szájon be, orron ki - Fújjunk „tűzet” gyengén és erősen - Fújjunk a szabadba pitypangot, szappanbuborékot - Játék a széllel: szaladjanak szalagokkal, színes papír csíkokkal, készítsünk repülő és reptessük, stb.

MADARAK ÉS FÁK NAPJA-MÁJUS 10.

Célja, hogy különböző megemlékezésekkel, rendezvényekkel a társadalom, különösen az ifjúság **természetvédelem** iránti elkötelezettségét kialakítsa, elmélyítse. Időpontja a hatályos természetvédelmi törvény szerint minden év **május 10-e**. A hagyomány immáron több mint száz éves. Megszervezésének közvetlen előzménye a hasznos **madarak** védelme érdekében **1902-ben** kötött párizsi egyezmény, mely után **Chernel István ornitológus** még ebben az évben megszervezte az első madarak és fák napját. Az esemény iskolai keretek közé az **Apponyi Albert** vallási- és közoktatásügyi miniszter által 26.120/1906 számon kiadott rendelet által került, melynek értelmében az elemei népiskolákban minden év májusában vagy júniusában kellett "természetvédő" és "erkölcsnemesítő" szellemben méltatni a Madarak és Fák Napját.

A **fák** táplálékkal, tüzelőanyaggal, építőanyaggal, rostokkal és gyógyszerekkel látják el az embert. Otthont nyújtanak számos emlősnek, madárnak, gerinctelen állatnak, mohának, gombának. Ezen kívül megkötik a szén-dioxidot, oxigént szabadítanak fel, megakadályozzák az eróziót, megtartják a talaj nedvességét, több fokkal csökkentik a hőmérsékletet, növelik a levegő nedvességtartalmát és hozzájárulnak az éghajlati egyensúly fenntartásához. Forrás: <http://docplayer.hu/1882407-Lellei-ovoda-ebredo-termeszet-mindenutt-jo-de-legjobb-otthon-tamop-3-1-4-08-2-2009-0248.html>

Tevékenységek	
Külső világ tevékenység megismerése: 	- Palántázás, ültetés, gondozás - Nem zavarom az állatokat, ha túrázni megyek - Nem szemetelek - Befogadom házam tetejére a helyi állatvilágot - Madárovei program (mindig az aktuális) - Madárgondozás - Erdő fohásza: ha erdő lennél, mit kívánnál a gyerekektől? Hogy viselkedjenek, ha az erdőben járnak? - Ha te fa lennél, mit kívánnál, az erdő vándorától pl. Ne törd le az ágamat, ne szemetelj, csendesesen közlekedj - Erdei állatok: őz, gólya, róka, sün leírása és ki kell találni.
Rajzolás, mintázás, kézi munka: 	- Kisvirágok, festése, szivacsdarabokkal - Kiránduláson láttuk, a mi nagy erdőnk - Kedvenc gyümölcsfám - Almafa készítése: só-liszt gyurma - Szárazfa ágából hajtogatott madarak készítése, felakasztása fára. - Dobozmadarak készítése - Egyszerű hajtogatott madár - Élmény rajz (emlékezet után), madárfészek rajzolása, - Festéssel különböző fákat fest mindenki, aztán kívágya őket, egy közös varázs erdőt készítenk
Verselés, mesélés: 	- Tamkó Sirató K. Egy kis kert - Weöres Sándor: Kert - Kányádi Sándor: Fa az ágát földre hajtja - A háromágú tölgyfa tündére - Kertész leszek - Az erdőzöldítő és mező virágoztató királykisasszony - Kányádi S. Valami készül - Szabó Boglár Erzsébet: A természet szépségek - Bírta Erzsébet: Ha nagy leszek, erdész leszek - A kóró és a kismadár - A hős egér - Zelk Zoltán: Anyu végy egy hegyet nékem - Szalai Borbála: Csodálatos beszéd - Móra Ferenc: Homok országban - Weöres Sándor: A cinke és a vadrózsa bokor

	- Weöres Sándor: Buba éneke - A cinege cipője - Kányádi Sándor: Somvirág - Nemes Nagy Ágnes: Gondolj rám virág - Drégely László: Almafácska - Zelk Zoltán: Téli fák - Avarfalvi mesék - Esőhívogató - Mese a nagyravágyó feketerigóról - A mi diófánk - Moha és Páfrány - Szabó Boglár Erzsébet: Patak, Tenger - Kovács Zsóka: Sárgarigó - A fák élete - Volt egy szép csodafa - Szép Ernő: Virágok - Tordon Ákos: Madárszálló
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc: 	- Mondóka: Madarak voltunk... - Gryllus Vilmos: Kárókatona, Ragyogó kék szalakóta, Harkály, - Gryllus Vilmos: Hallgatag erdő, Levente Péter: Málna - Bújj, bújj zöldág, Hegytői szép fák (Törzsök) - Somvirág, somvirág, Kémény tetején, Fecskét látok, Füsti fecskék, - Napocska dalok, Esőhívogatók, - Beültettem kiskertemet a tavasszal, - Bújj, bújj zöldág - Négy vándor jár - Nyárákánon éneklése (óvónői ének)
Mozgás: © Can Stock Photo - csp5193830	- Kirándulás a közeli ligetekbe, parkokba: Normafa, Városmajor, Tündér szikla, Szent Család park, Erdők, - Tapasztalatszerző séták. Állatkert, Botanikus kert, - Akadályversenyek, különböző állomásokkal, - Utánzó mozgások, - Alkossunk élő fát: két gyermek összekapaszkodik, (ha sokan játsszák, lehet három is) ők a fa közepét alkotják, ami támasztja a fát. Ekörül 4-5 gyermek arccal kifelé kört alkot. Megfogják egymás kezét, ez lesz az a gyűrű, amely a gyökérből a lombba szállítja a táplálékot. Ezen kívül, még egy kör van, 2-3 gyermekkel több, mint a belső körben, ez a kör szembefordulva áll a belső körrel. Ez a fa kérge, amely védi a fát a kártevőktől. Egy gyermek a kártevő, mondjuk a

	„szű”, amely be akar hatolni a fa belsejébe .A legkülső körben álló játékosok elzárják a rést, így megakadályozzák a „szűt” abban ,hogy behatoljon a fa belsejébe .Nehezíteni lehet a játékot, ha két „szűt” választunk.
Matematikai tartalom: 	- Magasabb-alacsonyabb fák-összehasonlítás - Fák és bokrok megszámlálása: több/kevesebb - Fák törzsének vastagsága, becsléssel, méréssel - Kisebb-nagyobb, alacsonyabban-magasabban szálló madarak összehasonlítása - Költöző madarak-itt maradó madarak, - Kisebb-nagyobb testűek - Hány lába van? stb. - Milyen a csőre? Hosszabb, rövidebb?
Szólások, közmondások:	- Találós kérdések: Levelet hoz, de nem postás, ásója nincs, és mégis ás - Lába lent a földbe túr, koronája van – nagyúr - Karjaival integet, mondd, meg gyorsan mi lehet? - Tavasszal kap levelet, s ősszel küld majd választ, de nem egyet, nem is kettőt, hanem sok-sok százat.(fa) - Igaz-hamis állítások - A rókának négy szárnya van? - A gólyának négy lába van? - Az őznek sörénye van? - A vaddisznónak agancsa van? - A süni csigát eszik? - A katicabogár levéltetűvel táplálkozik? - A füstifecske legyet kér vacsorára? - A róka tyúkot rendel? - A mókus fiókát kér ebédre? - A béka legyet szeretne? - A sas pockot kér? - A széncinege, a fakopáncs, a feketerigó és a fácán emlősök, vízben élnek? A fiókák a tojásból bújnak ki? - Nem tudnak repülni? - Az erdőben csak növények és állatok élnek? Dobálni kell őket kővel? A fákat ki kell vágni? - A gyógynövények levelét, virágait, termését, nem lehet gyűjteni és nem lehet megszáritani? - Az erdőben nincsenek fák, növények?

Gondozás:	- Az óvodaudvaron élő v. ide látogató állatok táplálkozó, szaporodó helyet biztosító fák, bokrok és virágok gondozása konkrét nevelési feladat mellett komplex szocializáció. - Fák védelme. - Kirándulás és tevékenység után mossunk kezet
Munkajellegű tevékenységek: 	- Madáretetők kihelyezése. Gondoskodunk róla, hogy mindig legyen benne eleség. Bogár „hotelek készítése”. Nem taposunk el a „nemszeretem” állatokat Az udvar és a környezetünk tisztán tartása.
Anyanyelvi játékok:	Mesélő természet: A gyermekek körben ülnek, középen egy nagy kosárban különböző természeti tárgyak vannak. Az óvodapedagógus választ egyet, elkezd egy történetet róla, majd átadja a mellette ülő gyermeknek, aki folytatja a történetet. Amikor az óvónő jelez, továbbadja a mellette ülő gyermeknek, aki ugyanazt a történetet folytatja. Addig tart a játék, amíg az adott tárgykörbe nem ér. Állatkerti séta: A gyermekek körben állnak, az óvónő egy-egy állat külső jellemzőit sorolja. Amikor úgy gondolja, a gyermek, hogy felismerte, melyik állatról van szó, az orrára teszi a mutató ujját. Az óvónő addig sorolja az állat jellemzőit, amíg minden gyereknek az orrán van az ujj, akkor felemeli a kezét, ez a jel, hogy egyszerre mindenki kimondhatja, mire gondolt az óvónő.

KÖRNYEZETVÉDELMI VILÁGNAP

Június 5.

1972-ben Stockholm-ban tartották az „Ember és bioszféra” címet viselő környezetvédelmi világkonferenciáját, melyet világszervezet a konferencia javaslatára még abban az évben-határozatában nemzetközi **Környezetvédelmi Világnappá** nyilvánította a tanácskozás kezdőnapját, június 5-ét.

A környezetvédelmi Világnap legfontosabb célja:

- felébressze az emberekben a felelősség tudatot
 - rávezesse őket arra, hogy minden embernek önmagának kell tennie a természetes, az emberi, az épített, a társadalmi és a belső környezetünk megóvásáért, harmonikusabbá - tételéért
- a helyi erőforrásokat minél szélesebb körű felhasználására, bemutassa és ösztönözzön mindenkit az **Energia takarékosagra**

Környezet és természetvédelem

Környezettudatos magatartás alakítása

Környezetünk megóvása

Pozitív viselkedési minták alakítása

Higiéniaszokások

Szelektív hulladékgyűjtés

Környezetünk tisztasága

A természeti hely, az élő és élettelen értékeinek tisztelete

A fenntarthatóságra nevelés egyik hangsúlyos lehetősége, hogy kimozdulunk az óvodából, amely beilleszkedik óvodai életünkbe, ami átszövi a tanulási folyamatot. Ezek mellett növeli a gyermekek élmény és érzékvilágát, közösségi nevelést, fejleszti a szociális érzékenységet. A mindennapjaink, a hétköznapi életünkbe beépítjük azokat a tenni valókat, amelyek az adott környezetben megvalósíthatóak. Mindannyian részesei vagyunk a Föld rombolásának, szennyezésének és benne vagyunk a klímaváltozásban. Kisgyermekkorban szükséges megalapoznunk a környezettudatosságot, azokat az érzelmeket, magatartásformákat, szokásokat, melyekből a későbbiekben tudatos, környezetét kímélő, óvó magatartás alakul ki.

Tevékenységek Külső világ tevékenység megismerése: 	Gyűjtőmunka: - Otthonról hozott különböző anyagok hulladékgyűjtés, majd az óvodában szétválogatás és annak elhelyezése a szelektív hulladék tárolóba. A műanyag, fém, papír, textil. - Hulladékgyűjtés a családok bevonásával - Anyagok tulajdonságainak megismerése - Annak érzékeltetése, hogy vannak olyan anyagok melyek újrahasznosíthatóak - Tapintásos játék: bekötött szemmel különböző anyagok felismerése, megnevezése - Látogatás az ABC-be - A környezetbarát termékek kiválasztása, néhány megvásárlása - Vásárlási szokások formálása - Ki talál többet - Világörökség része: fogalom tisztázása, bemutatása - Hortobágy, Nemzeti parkjaink
Rajzolás, mintázás, kézi munka: 	- A gyerekek papír fényképezőgépet hajtogatnak. Elsétálunk a környező parkba, folyópartra, szigetre, ott a megfigyeléseiket, észrevételeiket lefényképezik, majd úgy hívják elő, hogy elmondják, lerajzolják, amit láttak. - Barkácsolás: kukás autó, szeméthyűjtő - Meseillusztráció készítése - Műanyag flakonból virág - Elrontott papír újra felhasználása, pl. kasírozáshoz, mozaikkészítéshez - Ceruza forgácsból virág vagy kép készítése - Kupak nyomda készítése
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: 	- Mondóka, dalritmus kifejezése a hulladékokból készített hangszerekből. - „Megy a labda vándorútra” című dal alapján különböző anyagok mennek körbe a gyerekek kezébe – tapintásos érzékelés. Különböző anyagok hangja: zörej hangok felismerése. „Minek a hangját hallod?” - Játék a vizualitás kizárásával. Hang párosítása képpel - Mondókára, dalra palackok, üvegek, papírok,

	továbbadása, a végén megfelelő karikába helyezése. Hangszerek készítése. kupakcsörgő
Verselés, mesélés: 	- Nagytakarítás a napnál - Nemes Nagy Ágnes: A kukások - Kicsi béka bánata - V. Zöld mese: Környezetvédelmi mese - Császár József: Szelíd szellő - Kukabanya varázsol, Kukamanó meséi - Pitypang meséje - Kis kakas gyémántfélkrajcárja - Kukabanya, kukamanó meséi - Öko Panna, Öko Palkó meséi
Mozgás: 	- Akadályverseny: lehetséges helyszínek lehetnek: erdő, park, (esetleg arborétum) de az óvodában is megvalósítható. - Kupakokból hoki csapat felállítása - Célba dobás kupakkal - Kupakok felszedése lábbal - Lépegető, egyensúlyozó játék konzervdobozból - Különböző fajtájú anyagok válogatása jelre, meghatározott karikába hordása - Palack gyűjtő-fogó játék
Matematikai tartalom: 	- Tárgyak válogatása: anyaguk szerint, halmaz bontása, részhalmazokra - Könnyebb-nehezebb, mérés - Halmazképzés, osztályozás, szétválogatás a szelektív hulladék gyűjtés szempontjai alapján

Környezeti játékok, amit bármikor játszhatunk.

Mi van a zsákban?

Kezdetben olyan tárgyakat tegyünk a zsákba, amelyet formája és anyaga alapján könnyen felismernek a gyerekek. Később kerüljön bele olyan, amelynek a felismerése nehezebb. A zsákba nyúlva a gyermekek megfog egy tárgyat és tapintás után felismerve, nevezze meg azt! Ellenőrzés céljából mutassa meg társainak. ezután sorolja fel jellemzőit (hol terem, ehető, nem ehető; ha ehető, melyik részét fogyasztjuk, milyen részei vannak, színe, felhasználása stb.).

Eszköze: közepes méretű zsák, természetben található tárgyak (pl. toboz, kavics, fenyőág, fakorong, madártoll, fakéreg stb.).

Ki kit eszik meg

A játék a számháborúhoz hasonlít. Készítsünk a gyermekek homlokára felerősíthető lapokat, amelyeken az erdei vagy mezei tápláléklánc tagjai vannak felrajzolva (fű, katicabogár, hernyó, falevél, földigiliszta, rigó, pocok, sas, stb.).

Jelzésre indul a játék, mindenkinek olyan gyereket kell elkapnia, akit a táplálékláncban megeszik, miközben vigyáz arra, hogy a vele táplálkozó el ne kapja. akit megfogtak, az játékból lefekszik a fűbe. Ha ügyesek a gyerekek végül csak a tápláléklánc csúcsragadozói maradnak állva.

Eszközök: kartonlapok.

Fütyülnek ránk

Vizsgáljuk meg, milyen madárfajok élnek még várunkban. Ugyanazok-e, mint régebben. Változik-e a madárvilág összetétele az évek során: kezdjük a megfigyelést tavasszal, amikor a legtöbb madár van a környezetünkben. Az óvoda körül, a környező utcákat figyeljük meg a látható madarak faját, számát. készítsünk a látott madarokról rajzot, esetleg hangfelvételt, fotót. Csoportunkban készítsünk táblázatot megfigyeléseink eredményeiről. A tablón a látott madarak mennyiségét apró képekkel, rajzokkal érzékeltessük. Kutassuk fel városunk madárfajait. Kövessük, figyelemmel életútjukat határozzuk meg táplálékforrásukat, lakóhelyüket, jellegzetes viselkedésüket.

Eszköz: rajzlap, napló, kazetta, fényképezőgép, madarokról képek.

Madártávlatból

A gyerekek álljanak párosával nagy körben. A páros kívülálló tagja lesz a madármama, aki ül a fészken a belső a madárpapa, aki táplálja a párját. A körön belül a fűben szórjunk szét színes fonalakat, vagy színesre festett fogpiszkálókat. Jelre indul a verseny, a legjobb madárpapa címért. A táplálékot hordó madár mindig csak egy színes kukacot vihet egyszerre. Jelre vége a táplálékfordásnak. Minden madár mama számolja meg, hány kukacot vitt, és azt is, milyen színűből van legtöbb.

Eszköz: színes fonaldarabok, vagy színes fogpiszkálók.

A pók érzékelése

Osszuk be a gyermekeket 6-8 fős csoportokba, és minden csoport kapjon egy farönköt, amelyen egy központi zsineggel fonalak vannak felkötve. Az egyik gyerek a pók, aki bekötött szemmel a középén lévő zsinegen tarja a kezét. A többi öt-hét gyerek egy-egy fonalat sugárirányba kifeszíti úgy, hogy ne érjen a földhöz. A játékvezető csendben rámutat valakire, aki megrántja a saját zsinegét. A „pók” végigszalad a megrezdült zsinegen és elkapja, a „legyet”, akivel helyet cserél. Ha nem megfelelő légyre csapott le a pók még egyszer próbálkozhat. Eszközök: farönkök, zsineg.

Tavaszi zápor

A gyermekek körbe ülnek a széken. A játékvezető elmondja a feladatot, miszerint közösen egy tavaszi zápor érkezését és távozását kell utánozniuk a szék karfáján való kopogással, arcunk mimikájával. Ő irányítja a játékot: mosolygósan süt a nap, azonban lassan egy-egy csepp hull a falevelekre, lökésszerűen a szél is feltámad, egyre jobban esik, már egyfolytában fúj a szél. A felhő teljesen eltakarja a napot, elkomorul az idő és szakad az eső, dörgés, villámlás kíséretében, majd elkezd alábbhagyni. A szél már nem fúj annyira, az eső is gyengédebben, majd alig esik, már csak néhány csepp hull. Ugyan ezt a játékot a talp dobogtatásával is játszhatjuk.

Esőjáték

A gyermekek körben ülnek, az óvónő a körön belül mutatja, mit kell csinálni. Fontos, hogy aki előtt elhaladt, utánozza az óvónőt addig, amíg oda nem ér újra és mást nem mutat.

1. kör – csattogás a hüvelyk- és mutatóujjakkal
2. kör – tenyerek összedörzsölése
3. kör – csettintés mindkét kézzel
4. kör – combok tenyérrel ütögetése
5. kör – és lábbal dobogás padlón
6. kör – taps és lábbal dobogás
7. kör – combok tenyérrel ütögetése és lábbal dobogás a padlón

A 6. kör után visszafelé játszunk az első körig.

Szemetes ösvény

Egy természetes ösvényen válasszunk ki egy 15 méteres szakaszt. Rakjunk itt le növények közt az útra és oldalt 10-15 db ember alkotta tárgyat, amelyek nem oda valók. Némelyiket tegyük fel látható helyre. Mások olvadjanak bele jobban környezetükbe, tehát legyenek nehezebben felismerhetőek.

Az így elhelyezett tárgyak számát tartsuk titokban. A gyerekek egyenként menjenek végig az ösvényen egymás között szünetet tartva. Jól nyissák ki a szemüket. és fedezzenek fel minél többet, ám a tárgyhoz ne nyúljanak hozzá! Amikor a kitűzött célpontot elérték, súgják meg az ott álló vezetőnek, hogy hány ilyen nem odavaló dolgot láttak. Eszköz: fogpiszkáló, papír zsebkendő, nejlonzacskó, gumigyűrű, söröskupak, fonaldarab, stb.

Hulladékos zsákbamacska

Egy nagyobb kartondobozra nyílást vágunk, a nyílás elé pedig kicsi függönyt erősítünk. A dobozban befőttes üveget, falevelet, aludobozt, tojáskartont, pillepalackot, szárazelemet helyezünk el.

A feladat a következő: a gyerek benyúl a függöny mögé, megfog egy tárgyat, és mielőtt még kihúzza, meg kell mondania, milyen alapanyagból készült.

Majd kiveszi, és a doboz mellett elhelyezett megfelelő szelektív gyűjtőbe (papír, fém, műanyag, szerves, veszélyes) teszi.

Eszköz: kartondoboz, befőttesüveg, falevél, aludoboz, tojáskarton, pillepalack, szárazelem, szelektív gyűjtődobozok.

Felhasznált Irodalom:

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

Antal Judit: Mi lennék, ha állat lennék?

Antal Judit: Mi lennék, ha víz lennék?

Fabóné Nagy Andrea-Faggyas Jánosné: Zöld Napok

Lukács Józsefné-Ferencz Éva: Itt a tavasz, fut a tél, kis méhecske döngicsél

Lukács Józsefné-Ferencz Éva: Itt van az ősz, elmúlt a nyár, kelepel a gólya madár

Lukács Józsefné-Ferencz Éva: Kerek egy esztendő (Ősz és Tavasz)

Óvodások Környezeti Nevelése- Réce füzetek 5.

Óvodai Nevelés:2012.június

Óvodai Nevelés:2015.október

Óvodai Nevelés:2016.április

Óvodai Nevelés:2016. május

Wikipédia

HEGYVIDÉKI MESEVÁR ÓVODA
1125 BUDAPEST, DIÓS ÁROK 1-3.
TELEFON-FAX: (1) 393-51-90

email: postmaster@hegyvidekimesevar.t-online.hu

OM: 201281

I. HELYISÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

	A	B	C
1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
2.	csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	11
3.	gyermekágy/fektető tároló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1	11
4.	tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
5.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
6.	óvodapszichológusi helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	utazó pszichológus látja el a feladatot
7.	játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2 alsó- felső szint

8.	intézményvezetői iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1	1
9.	intézményvezető-helyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező (székhelyen és telephelyen) 1	1
10.	tagintézmény-, intézmény egységvezető-helyettes	Ha az óvodában tagintézmény-, intézmény egységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1	-
11.	óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1	1
12.	nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
13.	általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
14.	többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra,	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	1

	ünnepek megtartására alkalmas helyiség)		
15.	orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
16.	gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	3x3 egység +2x1 egység

17.	gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 (WC - nemenként 1)	3x10 és 1x5
18.	felnőtt öltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2	2
19.	felnőtt mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	5
20.	felnőtt WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	5
21.	felnőtt zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
22.	mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
23.	szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
24.	felnőtt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
25.	főzőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
26.	melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
27.	tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
28.	szárazáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
29.	földesáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
30.	éléskamra	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
31.	karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
32.	kerekesszék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	-
33.	ételhulladék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
34.	A fogyatékoság jellege szerint a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, tervezési program többet is előírhat.		

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERESENDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
1.	1. Csoportszoba		
2.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	csoportonként 27 db
3.	gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	-.
4.	gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	csoportonként 5 db
5.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	van teljes felületre csoportonként+öltözők
6.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	csoportonként 3 db
7.	játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	beépített szekrénysor
8.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	1
9.	élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	1
10.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	1
11.	edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	1
12.	szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	1
13.	2. Tornaszoba		
14.	tornapad	2	15
15.	tornaszőnyeg	1	4
16.	bordásfal	2	15

17.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	2
18.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	van
19.	3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
20.	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		van
21.	tükör (az asztal szélességében)	1	1
22.	Asztal	1	1
23.	Szék	2	4
24.	Szőnyeg	1	1
25.	játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	1
26.	4. óvodapszichológusi szoba	Gyermekek létszám szerint	-
27.	Asztal	1	-
28.	Szék	4	-
29.	Szőnyeg	1	-
30.	Könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1	-

31.	5. Játszóudvar		
32.	kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	van
33.	kerti pad	gyermekcsoportonként 2	van
34.	Babaház	gyermekcsoportonként 1	van
35.	udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	van
36.	Takaróháló	homokozónként 1	van
37.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint	
38.	6. Intézményvezetői iroda		
39.	íróasztal és szék	1-1	van
40.	tárgyalóasztal, székekkel	1	van
41.	Telefon	1	van
42.	Fax	1	van
43.	Könyvszekrény	1	van
44.	Íratszekrény	1	van
45.	Elektronikus adathordozó szekrény	1	van
46.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	van
47.	számítógépasztal és szék	1-1	van
48.	7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda		1
49.	(a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		
50.	íróasztal és szék	1-1	2
51.	Íratszekrény	1	1
52.	Telefon	1	van
53.	számítógépasztal és szék	1-1	van
54.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	van
55.	8. Nevelőtestületi szoba		
56.	fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám szerint 1	van
57.	Szék	pedagóguslétszám szerint 1	van
58.	könyvtári dokumentum	500	van
59.	Könyvszekrény	2	van
60.	Fénymásoló	1	van
61.	Tükör	1	van
62.	9. Többcélú helyiség		
63.	tárgyalóasztal székekkel	1	van
64.	10. Orvosi szoba, elkülönítővel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	van
65.	11. Gyermeköltöző		
66.	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	van
67.	Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	van
68.	12. Gyermekmosdó, WC helyiség		
69.	Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	3 egységenként 3+ 1 egységben 2
70.	Falitükör	mosdókagylónként 1	van
71.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	van

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

	A	B	C
1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	fésű, fogkefe, fogmosó pohár
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	körömkefe, szappantartó
3.	Fésűtartó	csoportonként 1	van
4.	Törülköző	felölt és gyermeklétszám szerint 3-3	van
5.	Abrosz	asztalonként 3	van
6.	Takaró	gyermeklétszám szerint 1	van
7.	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	van

IV. A FELNÖTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
1.	szennyes ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
2.	mosott ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
3.	Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van

4.	Centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
5.	Vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
6.	Vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
7.	Szárítóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
8.	Takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
9.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna van
10.	Hűtőgép	óvodánként 1	van
11.	Porszívó	óvodánként 1	van

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

	A	B	C
1.	1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)		
2.	különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön van
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön van

4.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	van
5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	van
6.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	van
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	van
8.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	van
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	van
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
11.	Televízió	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
12.	magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	három csoportonként 1	van
13.	diavetítő vagy projektor	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1

14.	Vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
16.	hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	van
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	van
18.	projektor vagy írásvetítő	1	-

VI. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
1.	1. Beszéd fogyatékosok		
2.	tükör 120 X 180 cm	csoportonként 1	van
3.	logopédiai alapkészlet	csoportonként 1	van
4.	2. Hallási fogyatékosok		
5.	Dallamíró	csoportonként 1	
6.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Török Béla EGYMI megállapodás
7.	vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve	gyermeklétszám szerint 1	Török Béla EGYMI megállapodás

	csoportos adó-vevő készülék		
8.	a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Török Béla EGYMI megállapodás
9.	nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Török Béla EGYMI megállapodás
10.	szurdologopédiai eszközök	csoportonként 1	
11.	3. Látási fogyatékosok		-
12.	Olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével	-
13.	hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1	-

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

	A	B	C
1.	étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
2.	Elsősegélyláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
3.	gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
4.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	van	
5.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	van	
6.	tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint van	